

NOGOMETNA ZVEZA SLOVENIJE

Trenerska šola prof. Branko Elsner

DIPLOMA UEFA PRO

**PRIMERJAVA POTI SLOVENSКИH NOGOMETAŠEV SKOZI MLADINSKO
ŠOLO IN PRVA LETA ČLANSKE SELEKCIJE DO NASTOPA V TUJINI, 1.
SLOVENSKI NOGOMETNI LIGI ALI 2. SLOVENSKI NOGOMETNI LIGI V
TEKMOVALNEM LETU 2021/2022**

DIPLOMSKO DELO

SIMON VIDOVIČ

Kidričevo, 2022

NOGOMETNA ZVEZA SLOVENIJE

Trenerska šola prof. Branko Elsner

DIPLOMA UEFA PRO

**PRIMERJAVA POTI SLOVENSkih NOGOMETAŠEV SKOZI MLADINSKO
ŠOLO IN PRVA LETA ČLANSKE SELEKCIJE DO NASTOPA V TUJINI, 1.
SLOVENSKI NOGOMETNI LIGI ALI 2. SLOVENSKI NOGOMETNI LIGI V
TEKMOVALNEM LETU 2021/2022**

DIPLOMSKO DELO

MENTOR:

Branko Zupan, prof.

RECENZENT:

Branko Elsner, prof.

ČLAN KOMISIJE:

Iztok Kavčič, prof.

Avtor dela:

SIMON VIDOVIČ

Kidričevo, 2022

KAZALO VSEBINE

IZVLEČEK	6
ABSTRACT	8
1. UVOD	10
2. PREDMET, PROBLEM IN CILJI DIPLOMSKE NALOGE	11
2.1. PREDMET	11
2.2. PROBLEM	12
2.3. CILJ	12
3. ZAHTEVE V SODOBNI NOGOMETNI IGRI	14
4. RAZVOJNO SPREMLJANJE NAPREDKA MLADIH IGRALCEV, KLJUČNA OBDOBJA GLEDE NA STAROST	16
4.1. BIOPSIHOSOCIALNI RAZVOJ	17
4.2. TEHNIČNO-KOORDINACIJSKE SPOSOBNOSTI IN ZNANJA	21
4.3. GIBALNO-FUNKCIONALNE SPOSOBNOSTI (KONDICIJA pri starejših).....	23
4.4. TAKTIČNO-KOGNITIVNE SPOSOBNOSTI IN ZNANJA,.....	24
5. ANALIZA	26
5.1. ZASTOPANOST IGRALCEV POSAMEZNIH NOGOMETNIH ŠOL V 1. SNL, 2. SNL IN TUJINI.....	26
5.1.1. Povezanost rezultata v mladinski ligi s številom igralcem na najvišjem nivoju....	29
5.1.2. Delež igralcev iz 2. SML v 1. in 2. SML	30
5.2. POT IGRALCEV, KI SO V TEKMOVALNEM LETU 21/22 IGRALI V 1. SNL	32
5.2.1. Prvi nastop igralcev v članski selekciji, ki so v tekmovalnem letu 21/22 igrali v 1. SNL	34
5.2.2. Izkušnje igralcev v tujini, ki trenutno igrajo v 1. SNL.....	35
5.3. POT IGRALCEV, KI SO V TEKMOVALNEM LETU 21/22 IGRALI V TUJINI ...	36
5.3.1. Prvi nastop igralcev v članski selekciji, ki so v tekmovalni sezoni 21/22 igrali v tujini	37
5.4. POT IGRALCEV, KI SO V TEKMOVALNI SEZONI 21/22 IGRALI V 2. SNL	38
5.4.1 Prvi nastop igralcev v članski selekciji, ki so v tekmovalnem letu 21/22 igrali v 2. SNL	40
5.5. PRIMERJAVA MED IGRALCI V TUJINI, 1. SNL IN 2. SNL	42
5.6. DELEŽ IGRALCEV LETNIKOV 97, 98 IN 99 IZ 1.SML, KI SO V TEKMOVALNI SEZONI 21/22 IGRALI V TUJINI, 1. SNL ALI 2.SNL.....	44
5.7. REPREZENTANTJE U-21	46
5.7.1. Pot mladih reprezentantov do tujine.....	49
5.7.2. Igranje v članski selekciji v mladinski kategoriji	50
6. SUBJEKTIVNE UGOTOVITVE	51

7. VLOGA TRENERJEV IN POMEN INDIVIDUALNEGA DELA Z MLADIMI NADARJENIMI IGRALCI	52
8. PREDLOGI, USMERITVE	54
9. ZAKLJUČEK.....	57
10. VIRI.....	58

IZVLEČEK

Iz klubov, ki so bili pri vrhu mladinske lige v letnikih 97, 98 in 99, so največ igralcev »izvozili« v tujino nogometni klubi Bravo, Maribor in Domžale. Klubi, ki imajo igralce tako v tujini kot v prvi in drugi slovenski nogometni ligi, so NK Domžale, NK Maribor in NK Aluminij. Zanimivo je, da NK Bravo, ki je imel v tekmovalni sezoni 21/22 največ igralcev iz teh treh letnikov v tujini, nima predstavnika svoje nogometne šole v drugi slovenski nogometni ligi. Olimpija je brez igralcev v prvi slovenski nogometni ligi, kljub temu, da je bila zmeraj pri vrhu v mladinski ligi, Mura pa ni imela igralcev iz teh treh letnikov ne v prvi ligi in ne v tujini, kar je prav gotovo posledica krize kluba v teh letih, ko je igral tako v članski selekciji kot v mladinskih selekcijah v nižjih ligah.

Igralci, ki se kalijo v drugi mladinski nogometni ligi, nimajo realnih možnosti, da bodo zaigrali v tujini, le izjeme pa so zaigrale v 1. SNL.

Igralci, ki so se kalili v 2. SNL in nato zaigrali v 1. SNL, so v večini primerov zaigrali v drugi ligi v istem klubu kot kasneje v prvi ligi, saj so se s klubom uvrstili iz 2. SNL v 1. SNL. Le dva igralca v treh letih sta se iz matičnega kluba po končanem mladinskem stažu odpravila na kaljenje v 2. SNL, se nato vrnila v matični klub in tam zaigrala v 1. SNL.

Polovica igralcev, ki so v tekmovalni sezoni 21/22 igrali v tujini in 1. SNL, jih je v članskih selekcijah zaigralo že v času mladincev. Polovica jih je prvi nastop med člani dočakala šele po mladinskem staležu. Grafi so po deležih skoraj identični za igralce v tujini in igralce v 1. SNL. Več kot pol igralcev iz 1. SNL in tujine je krstni nastop dočakalo v 1. SNL. Drugoligaški igralci so v sezoni 21/22 le v petini primerov dočakali krstni nastop pri članih, v mladinski selekciji in le petina vseh jih je krstni nastop doživela v 1. SNL. Druga liga se ne kaže kot primer kaljenja mladih igralcev. Igralci, ki so se preko druge lige lansirali v 1. SNL, so to naredili v matičnem klubu, ki se je iz 2. SNL uvrstil v 1. SNL. Le en klub je dva igralca v treh letnikih poslal na kaljenje v drugo ligo, ki sta se nato vrnila v 1. SNL v matični klub, drugače pa drugoligaški igralci v večini obtičijo v 2. ligi.

Klubi 1. slovenske mladinske lige v povprečju »proizvedejo« manj kot igralca in pol na leto, ki bo igral v 1. SNL ali v tujini. 14 procentov igralcev iz vrst 1. slovenske mladinske lige jih bo zaigralo v 1. SNL ali v tujini in manj kot tretjina v tujini, 1.SNL in 2. SNL skupaj.

Pereč problem mladih igralcev pa je prezgodnje odhajanje v mladinske šole v tujini. Le dva igralca od devetnajstih, kolikor jih je iz teh treh letnikov igralo v tujini v sezoni 21/22, sta odšla v tujino brez dokazovanja v 1.SNL in to eden kot zadnje leto mladinec in drugi kot prvo leto član. Od vseh igralcev, ki so v tekmovalni sezoni 21/22 igrali v tujini, 1. in 2. SNL, je 13 igralcev odšlo v času mladinske nogometne šole v nogometne šole v tujino. Od teh jih je v tekmovalnem letu 21/22 igralo 5 v 2. SNL, 5 v 1. SNL in 3 v tujini. Od teh treh v tujini sta se dva vrnila v slovensko ligo, se dokazala v njej in nato prodala v tujino. Torej je od 13 poskusov le eden igralec ostal v tujini brez dokazovanja v 1. SNL. Prepričan pa sem, da je še kar nekaj igralcev, ki so se po mladinski šoli odpravili v tujino, a danes ne igrajo več ali pa igrajo v nižjih ligah v Sloveniji in v tujini.

ABSTRACT

Players born in 1997, 1998 and 1999 that belonged to football clubs that were near the top of youth league were mostly transferred abroad from Bravo, Maribor and Domžale. Clubs that have players abroad and in 1st and 2nd Slovenian football league are FC Domžale, FC Maribor and FC Aluminij. It is interesting that FC Bravo that had most players from that category in season 21/22 doesn't have a single representative in the 2nd Slovenian football league from its football school. Olimpija doesn't have any player in 1st Slovenian football league although it was always near the top in youth league. Mura didn't have any player from that category in 1st league or abroad what is probably the consequence of the club crisis in those years when it played with member and youth team in minor leagues.

Players that strengthen in 2nd youth league don't have true chances to play abroad and only exceptions have played in 1st Slovenian football league.

Players that strengthened in 2nd Slovenian league and then played in the 1st, mostly played for the same club that promoted from 2nd to 1st one. Only two players in three years went from central club to strengthen in 2nd Slovenian league after youth longevity and then return and play in 1st league for the same club.

Only half of the players that played in 21/22 abroad or in 1st Slovenian football league played for member team already when they belonged to youth team. Half of them waited for the first performance among member team till the end of youth team. Graphs are almost identical for players abroad and the ones in the 1st Slovenian football league. More than half of the players from 1st league and abroad had their first performance in 1st Slovenian football league. Only fifth of second division players had in season 21/22 their first performance among member team, youth team and only the fifth had it in 1st Slovenian football league. The second division league doesn't show as a good example for strengthening young players. Players that have launched from 2nd to 1st league did that in their central club which promoted from 2nd to 1st Slovenian football club. Only one club sent two players from those ages to strengthening in the 2nd league. Then they returned in central club in 1st league, otherwise second division players mostly stuck in the 2nd league.

Clubs from 1st youth league on average produce less than one and a half player per year who would play in the 1st Slovenian football league or abroad. 14 percent of the players from youth league will play in 1st Slovenian football league or abroad and less than a third abroad, in 1st and 2nd league together.

Serious problem of young players is their too early leaving in youth schools abroad. Only two of 19 players went abroad without any proving in 1st Slovenian league. One of them was a youth for the last year and the other from the member team for the first year. Of all the players that played abroad, in 1st or in 2nd Slovenian league in season 21/22 13 went to football schools abroad when they were still members of youth team. From all of them 5 played in 2nd Slovenian league, 5 in 1st league and 3 abroad in season 21/22. From that three abroad the two of them returned to Slovenia, proved here and then sold abroad. So from 13 of them only one stayed abroad without proving himself in the 1st Slovenian football league. I am sure that there are a few more players that went from youth school abroad and they don't play anymore or they play in minor leagues in Slovenia or abroad.

1. UVOD

Temo diplomske naloge sem izbral zaradi potrditve nekaterih domnev, ki so se mi pojavile skozi 20-letno delo z mladimi nogometaši od najmlajših skozi vse starostne selekcije do mladincev. Kar nekaj let sem preživel tudi v mladih reprezentancah kot trener v starostnih kategorijah od U-16 do U-19 pod taktirko različnih selektorjev. Pri delu z reprezentanti sem spoznal veliko nadarjenih mladih nogometašev, ki so zelo mladi odhajali v tujino ali igrali za članske selekcije, a sem jih kasneje pogrešal v vidnejših vlogah bodisi v tujini ali v 1. SNL.

Kot trener pomočnik v 1. SNL sem spoznal tudi prepad med mladinskim in članskim nogometom. Na tem prehodu se zgodi največji osip igralcev. Sam sem imel zmotno mnenje, da mladim igralcem enostavno ne omogočimo dovolj priložnosti, da bi se lahko izkazali. Po tej izkušnji sem ga zamenjal z dvomom, ali v mladinskih šolah dovolj pripravimo igralce, jih pravilno usmerjamo za prehod v člansko moštvo, ali je nam – trenerjem gonilna sila rezultat, managerjem, direktorjem in predsednikom pa zaslužek z igralcem. To in še marsikaj me navdaja z vprašanjem, kako pot iz mladinskih selekcij do članskega moštva izpeljati čim bolje, da bi se izgubilo čim manj nogometašev in bi čim več posameznikom uspelo prebroditi ta prepad. Kdo ve, mogoče pa nam podatki pokažejo, kako so se tega lotili naši najuspešnejši igralci.

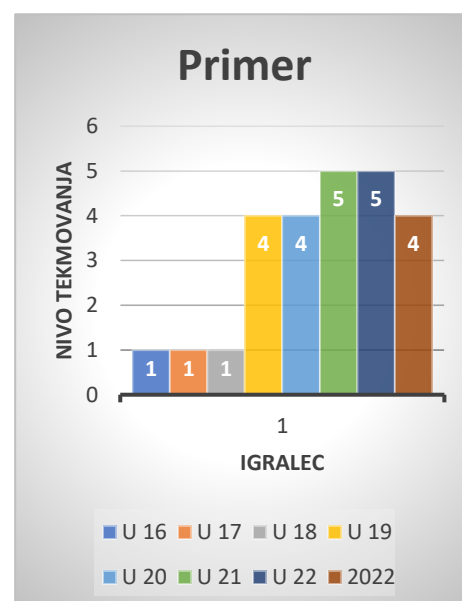
2. PREDMET, PROBLEM IN CILJI DIPLOMSKE NALOGE

2.1. PREDMET

Predstavil bom analizo uspešnosti igranja mladih igralcev pri prehodu v članski nogomet. Za vzorec sem vzel vse slovenske nogometaše, ki so se rodili v letih 1997, 1998 in 1999, in so v tekmovalnem letu 21/22 nastopali v kvalitetnih klubih v tujini (po subjektivni oceni so to klubi oz. lige, ki so kvalitetnejše od 1. slovenske nogometne lige), v 1. SNL in 2. SNL. Te letnike sem izbral za to, da imajo za sabo vsaj tri odigrane tekmovalne sezone v članskem nogometu. Vse te igralce sem spremljal skozi 4 leta mladinske šole (U 16–U 19), prva tri leta članskega nogometa, in kje so igrali v tekmovalni sezoni 21/22. Primerjal sem poti igralcev, ki trenutno uspešno igrajo v tujini, igralcev, ki so kot mladi odšli v tuje klube. Zanimalo me je, koliko igralcev iz 2. SML je uspelo zaigrati v 1. SML ali v tujini.

Za lažjo predstavitev poti igralcev sem nivoje tekmovanj, v katerih so nastopali, razdelil v 5 kategorij. Če je igralec v določenem letu igral v mladinski ligi, je to nivo 1, če je igral v nižjih slovenskih članskih ligah (3. SNL ali nižje), je to nivo 2, če je igral v 2. SNL, je to nivo 3, če je igral v 1. SNL, je to nivo 4, če pa je igral v kvalitetnejših klubih v tujini, pa je to nivo 5. Za vsako leto igranja sem tako igralcu določil posamezno vrednost od 1 do 5, da sem potem z grafi lažje ponazoril pot posameznega igralca.

LEGENDA: nivo tekmovanja	
Tujina	5
1. SNL	4
2. SNL	3
Nižje lige	2
1. SML	1

2.2. PROBLEM

Največ igralcev se nam »izgubi« ob prestopu iz mladinske kategorije v člansko kategorijo. Ker imamo relativno majhen nabor igralcev, se moramo še posebej potruditi, da izkoristimo vse potenciale naših igralcev. Uspešnost je odvisna od velikega števila dejavnikov. Prav gotovo so eden izmed pomembnih dejavnikov odločitve, kakšno pot ubrati ob prehodu iz mladinskega v članski nogomet. Poraja se mi vprašanje, kaj je boljše, da se najboljši mladi igralci že v mladinskih selekcijah odločijo za prestop v velike evropske klube, kjer je za njih »bolje« poskrbljeno, ali je boljše igrati 3. ali 2. člansko ligo kot 1. mladinsko ligo, kakšne možnosti imajo igralci iz 2. mladinske lige ... S primerjavo poti igralcev, ki so v tekmovalni sezoni 21/22 igrali v tujini, 1. SNL in 2. SNL, želim priti do odgovorov na zastavljena vprašanja.

Strategija nogometne zveze do leta 2025 govori o »zavezanosti dviga kakovosti nogometne igre« z naslednjimi izhodišči:

- večja vključenost mladih igralcev v 1. in 2. SNL,
- učinkoviti prehodi mlajših igralcev v starejše kategorije,
- ustrezno število in kakovost trenerjev mlajših kategorij,
- kakovost nogometne igre:
  - kakovost slovenskih nogometnih lig,
  - kakovostna tekmovanja mlajših kategorij.
- razvoj klubov:
  - program inštruktorske službe NZS,
  - programi usposabljanja trenerjev,
  - programi sofinanciranja trenerjev mlajših ekip (U-9 do U-13).
- dvig kakovosti klubskih tekmovanj.

2.3. CILJ

V nalogi sem si zadal raziskati pot »uspešnega« slovenskega nogometaša skozi mladinsko šolo in prva leta članskega nogometa. Želel sem ugotoviti ali obstaja kakšna pot, ki je izrazita. Kakšna je bila pot igralcev, ki igrajo v tujini, 1. in 2. SNL? Kje so igralci, ki so se iz vrst mladinskih

šol odpravili v tujino, kje so tisti, ki so v času mladinske šole igrali v 1. oz. v 2. SNL? Ali obstaja kakšna posebna prepoznavna pot »uspešnih« nogometašev (igralci 1. SNL in igralci v kvalitetnejših klubih v tujini).

Kot vodilo uspeha sem si zadal uspešno nastopanje v 1. SNL in seveda prestop v kvalitetnejše nogometne klube v tujini, ki omogočajo izboljšanje eksistence nogometašev.

Želja je prepoznati pot nogometaša, ki bo pripomogla mladim igralcem in njihovim staršem k sprejemanju pomembnih odločitev v svetu nogometa, ki so v poplavi informacij s strani trenerjev, managerjev, raznih direktorjev in predsednikov klubov velikokrat v nezavidljivem položaju pri sprejemanju odločitev.

Cilj naloge je narediti korak naprej k modelu razvoja mladega slovenskega nogometaša in ugotoviti, ali obstaja kakšna posebna prepoznavna pot »uspešnih« nogometašev. Seveda med uspešne nogometaše štejem v prvi vrsti tiste, ki jim je uspel preboj v kvalitetnejše in bogatejše tuje klube, ter igralce, ki nastopajo v 1. slovenski nogometni ligi.

Cilji naloge so:

- Odkriti pomen in povezanost različnih dejavnikov na razvojni poti mladega nogometaša, ki vplivajo na njegovo uspešnost.
- Ugotoviti, kje so igralci, ki so se v večje klube v tujini odpravili že iz vrst mladinskih selekcij.
- Preveriti ali v tujini uspešno igra več igralcev, ki so tja odšli pred dokazovanjem v članskem nogometu ali so uspešnejši tisti, ki so se v tujino podali po dokazovanju in kaljenju v 1. SNL.
- Kakšno je stanje v 2. SNL, ali so igralci, ki uspešno nastopajo v 1. SNL, predhodno nabirali izkušnje v 2. SNL.
- Koliko igralcev se iz 2. slovenske mladinske lige prebije do igranja v 1. SNL in morda še naprej.

3. ZAHTEVE V SODOBNI NOGOMETNI IGRI

Sodobni model igre je nadgradnja sistema igre in je definiran kot način medsebojnega sodelovanja – komuniciranja med igralci v obeh fazah igre. Za sodobni model nogometne igre so značilni hitri prehodi iz obrambe v napad in obratno. Model igre je zamišljena predstavitev igre, vzorec igre, organiziran sistem, ki imitira deljeno organiziranost in usklajenost delovanja igralcev v vseh fazah igre. Je igralcem v pomoč pri hitrejšem prepoznavanju situacij med igro in hitrega prepoznavanja optimalnih rešitev.

Glavno značilnost sodobnega modela nogometne igre lahko opredelimo z dveh vidikov:

- **Sodelovanje med igralci**, ki je večstransko, odvisno tudi od načina vodenja, individualnosti igralcev, sestave moštva, sistema vrednot itd. Posebno pomembno je medsebojno motorično komuniciranje ob sočasnem komuniciranju z žogo in upoštevanju velikosti igralne površine in
- **Dinamika igre**, ki se izraža s hitrostjo gibanja žoge in igralcev ter hitrost prehoda iz ene v drugo fazo igre. Dinamika omogoča ustvarjanje prostora v času napadanja z odkrivanjem igralcev, natančnih podaj in sprejemov proti nasprotnikovim vratom, saj je gibanje žoge hitrejše, kot je hitrost teka igralcev v času napadanja. Nasprotni igralci zamujajo v pokrivanju. Dinamika igre je pomembna tudi v fazi obrambe, predvsem pri usklajenosti in hitrosti gibanja igralcev (ožetje prostora, pokrivanje nasprotnih igralcev, starti v dvobojih itd.)

Po Verdeniku je dinamičnost igre odvisna od naslednjih kriterijev

- Organizacija igre – uigranost in taktika.

Dobra organiziranost omogoča hitrejšo igro, igro s čim manj dotiki žoge, kjer je poraba energije smotrna. To pomeni, da podajanje žoge ni vedno direktno, ampak je prisotno tudi zaustavljanje, prodor, varanje itd. Najpomembnejša je skupna ideja o igri, to pa imajo moštva, ki so uigrana in so dalj časa skupaj, razvijejo lahko tudi hitrejšo igro. Ustvarjanje igre pa lahko dosežemo le skozi proces treniranja in tekmovanja (Verdenik, 2010).

- Kondicijska pripravljenost

Pri treningu kondicije so odločilni faktorji intenzivnost, pogostost in vsebina treniranja. Dobra kondicijska pripravljenost je lahko v določenih situacijah med igro odločilna, saj lahko z njo povečamo tempo in pritisk na nasprotna vrata proti koncu tekme. Nadomestimo lahko tudi utrujenost igralcev zaradi več zaporednih tekem, predvsem, če je v ekipi nezmožnost ustreznih zamenjav (Verdenik, 2010).

- Dinamična tehnika

Dinamična tehnika je sposobnost izvedbe tehničnih elementov v hitrem gibanju in v situacijskih pogojih z nasprotnikom. Osnovno tehniko uporabljamo predvsem pri delu v mlajših kategorijah, medtem ko situacijsko tehniko, ki je tehnika vezana na izvedbo pogostih univerzalnih igralnih situacij iz igre, pa pri članskih moštvih. Potrebno je izvzeti igralno situacijo iz igre in jo s tehnično-taktičnega vidika pogosto ponavljati. Pri tem uporabljamo kolone, figure, stojala in podstavke (Verdenik, 2010).

- Psihična pripravljenost – motivacija igralcev – socialno okolje

To pogojuje maksimalno borbenost in koncentracijo med igro, pomembnost medčloveških odnosov znotraj moštva in kluba, pomembnost organiziranosti in urejenosti kluba, finančne situacije, pogojev za trening in tekme, položaj kluba v družbenem okolju ter odnos do njega (tradicija) in pomembnost tekme (pritisk na igralce ter vloga favorita) (Verdenik, 2010).

4. RAZVOJNO SPREMLJANJE NAPREDKA MLADIH IGRALCEV, KLJUČNA OBDOBJA GLEDE NA STAROST

Veliko dejavnikov vpliva na uspešnost v vrhunskem športu. Med drugimi med dejavnike uspeha štejemo tudi tehnično, telesno, taktično in psihološko pripravo. Bolj kot poznamo vsakega od teh dejavnikov, bolj imamo proces, ki mu pravimo športno treniranje, pod kontrolo in večja je možnost za uspešnost športnika.

O psihosomatičnem statusu Šturm in Strojnik (1994) pravita, da je zasnovan na poenostavljenem sistemu človeka in sestavljen iz mer človekovih lastnosti, značilnosti in sposobnosti, ki so odraz kvantitativnega določanja. Avtorja sta jih hierarhično uredila v tri ravni (Lasan, 1996; Tušak in Tušak, 2003, v Valant, 2009), in sicer v potencialno, realizatorsko in mobilizatorsko.

Potencialna raven se odraža v različni stopnji sposobnosti za opravljanje raznih motoričnih ali gibalnih nalog in je osnova za uspešnost v športnih dejavnostih. Vključuje: antropometrijske mere in sestavo telesa; motorično učinkovitost; funkcionalno zmogljivost; razsežnosti gibalnih struktur; razsežnosti zdravstvenega stanja.

Realizatorska raven pomeni udejanjanje potencialnih razsežnosti. Vključuje: konativne lastnosti (značilnosti osebnosti, ki določajo način odzivanja v določenih situacijah in splošni vzorec vedenja); kognitivne sposobnosti (intelektualne sposobnosti, ki odločajo o učinkovitosti v operacijah z informacijami; sem spadajo sprejemanje, obdelava oziroma analiza in uporaba informacij ter sposobnost njihovega hranjenja v spominu); psihosocialne lastnosti (sodelovanje z drugimi in v skupinah, sprejemanje vlog v življenju, dinamika skupin); socialni status (položaj posameznika v socializacijskem in institucionalnem sistemu ter posledično družbenem redu); mikrosocialni status (položaj posameznika v ožjem socialnem okolju, tj. v športni ekipi; mera položaja je oddaljenost posameznika od centra skupine, ta je lahko dejanski ali fiktiven).

Mobilizatorska raven na koncu odloča o dejavnosti in njeni učinkovitosti. Sem spadata motivacija (usmerjena in dinamična komponenta vedenja, ki uravnava vsak gib; brez nje so vse latentne sposobnosti posameznika ujete v njegovem telesu in se ne izražajo) in sistem vrednot

(vrednostni sistem posameznika, ki se skozi razvoj oblikuje in spreminja; je najbolj kompleksen motivacijski cilj, za njegovo uresničitev si posameznik intenzivno prizadeva).

Ključna obdobja glede na starost športnika so:

- Zgodnja šolska doba (7.–10. leta starosti),
- Pozna šolska doba (10.–13. leta starosti),
- Predpubertetna doba (13.–15. leta starosti),
- Pubertetna doba (15.–19. leta starosti).

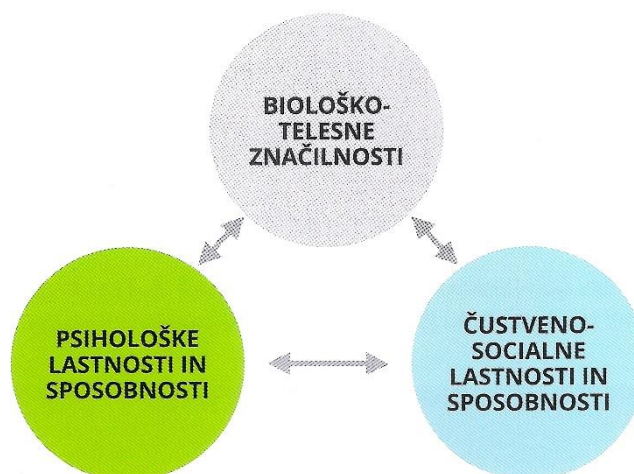
4.1. BIOPSIHOSOCIALNI RAZVOJ

Za trenerje je pomembno poznavanje razvoja otrok v šolski dobi, pred pubertetnem in pubertetnem obdobju.

Povzeto iz RPN:

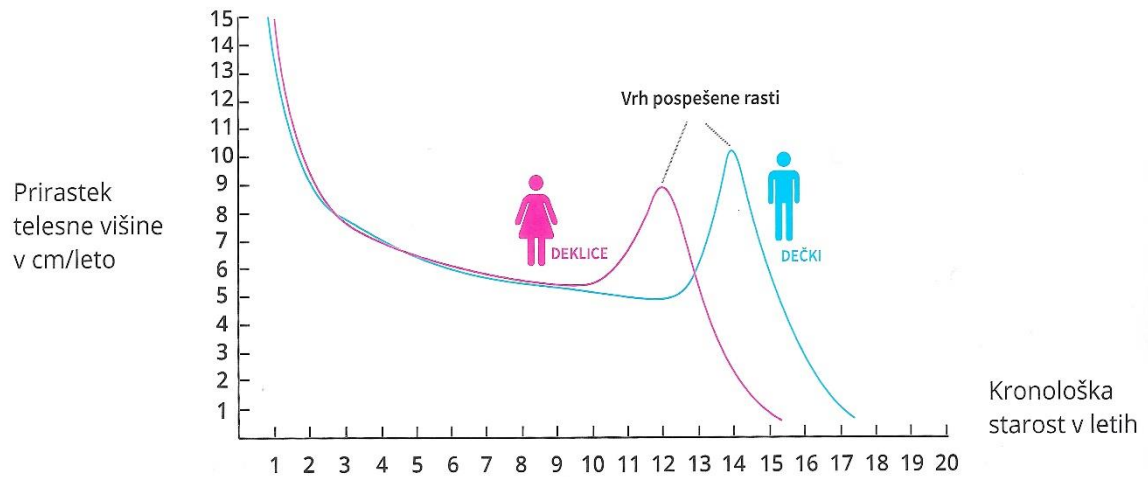
Ko obravnavamo otroka kot celovito osebnost, lahko razvojne značilnosti razdelimo na:

- Biološko-telesne značilnosti
- Psihološke lastnosti in sposobnosti
- Čustveno socialne lastnosti in sposobnosti

Slika št. 1: Delitev razvojnih značilnosti otroka (Zupan, 2016)

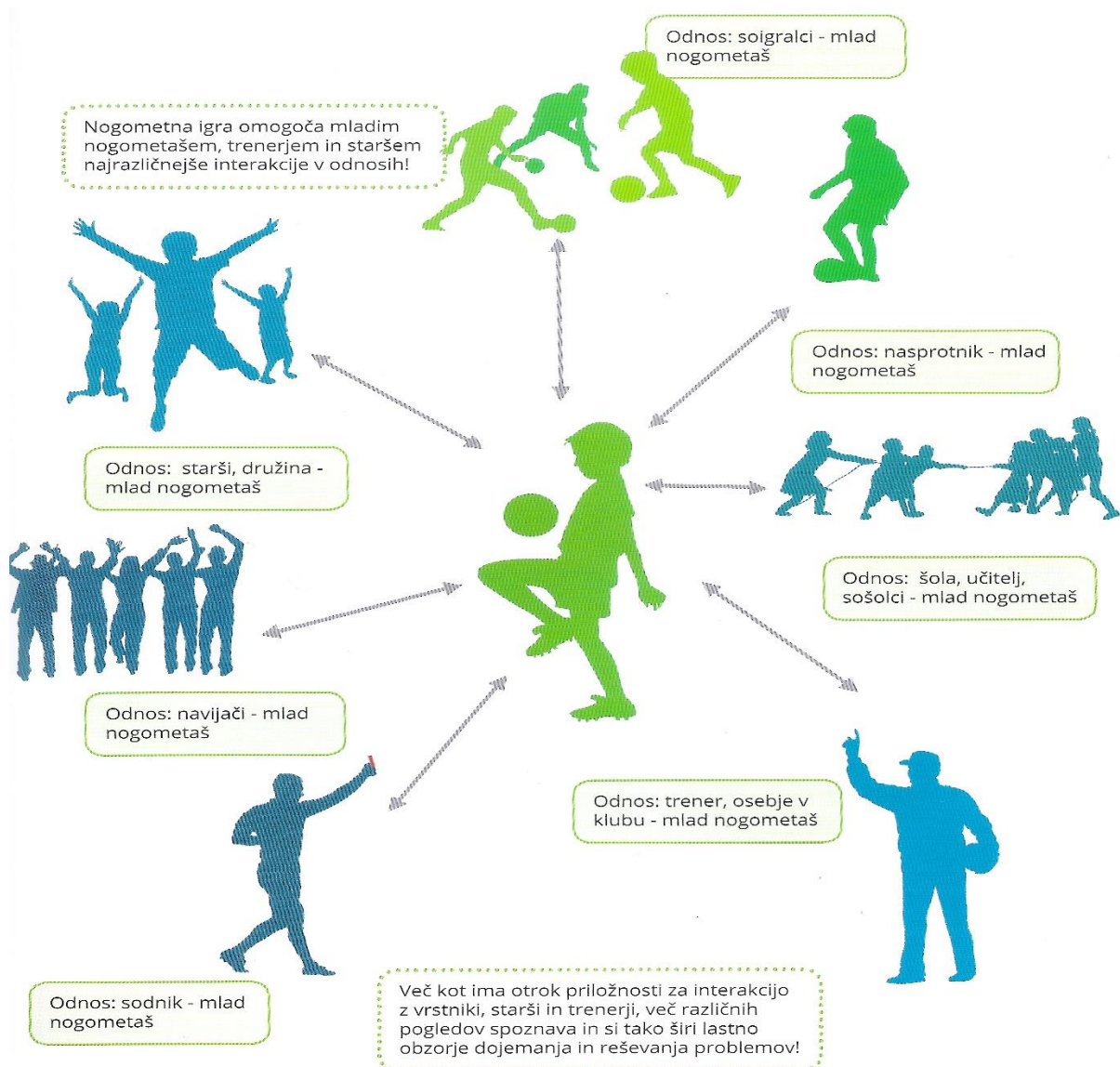
Pri upoštevanju BIOLOŠKO-TELESNIH značilnosti sledimo otrokovi biološki starosti, to je razvoju organskih sistemov, ki največkrat sovpadajo s kronološko starostjo, velikokrat pa lahko biološki razvoj tudi zaostaja ali pa prehiteva otrokova leta (Zupan, Jaklič, 2016).

Slika št. 2: Grafični prikaz faz pospešene rasti (t. i. sunka rasti) pri deklicah in dečkih z največjim prirastkom višine pri 12. letih (deklice) in 14. letih (dečki).

Povzeto po: Zupan, 2016

Trener, ki pozna razvojni proces otrokovih, mladostnikovih kognitivnih sposobnosti ter vedenjskih in čustvenih lastnosti, bo lažje izbiral primerne vsebine za trening. Med mladimi nogometaši bo znal vzpostaviti spoštljiv in razvojno naravn proces, ker se zaveda pomena psihološkega razvoja nogometaša, ki sovpada z njegovim nogometnim razvojem. Mlad nogometaš se s pomočjo nogometa uči presojeti, ocenjevati in vrednotiti različne situacije ter se soočati z vzroki in posledicami svojega vedenja.

Slika št. 3: Pridobivanje čustveno-socialnih spretnosti nogometaša v različnih odnosih, interakcijah z okoljem (Zupan, 2016)

Trener je uspešnejši, če zna celoten razvojni proces treniranja in izobraževanja otroka, ki je povezan z nogometnimi vsebinami, prilagoditi razvojni stopnji otroka ter ustvariti spodbudno okolje, da se lahko mlad nogometaš razvija med vrstniki.

Zgodnja šolska doba:

V tem obdobju otrok potrebuje konkretne primere in predstavitev naloge, da jo lahko uspešno izvede. Pomembna je motivacija otrok za doseganje boljše pozornosti. To bomo dosegli s pravilno in kratko demonstracijo, glasnim in jasnim govorjenjem in kratko razlago. Potrebno je zadovoljiti otrokovo potrebo po igri. Zmožni so že igre v skupini. Otrok mora v tem obdobju sebe dojemati kot zmožnega vrednega in koristnega posameznika. Razvoj otroka pa mora biti usmerjen tudi v razumevanje stališč drugih oz. iskanju rešitev, ki bodo zadovoljile obe strani (Elsner, Verdenik, Elsner ml., Pocrnjič, 2005).

Pozna šolska doba:

V tem vmesnem obdobju veljajo podobne zakonitosti kot v predhodnem obdobju. So v zelo intenzivnem psihološkem razvoju. Še večja je zahteva po podrejanju kolektivu, pravilom igre, prevzemanju odgovornosti in športnem prenašanju rezultata (Elsner et al., 2005).

Predpubertetna doba:

Otrok tukaj doživlja novo preoblikovanje. V tem obdobju se že pri veliko otrocih začnejo prve pubertetniške spremembe. Poveča se delovanje žlez z notranjim izločanjem, predvsem spolnih hormonov, kar povzroča večjo čustveno vzdražljivost. V tem obdobju je otrok sposoben večje koncentracije in že sprejemanja teoretičnih informacij in osnovnih taktičnih načel, kar pomeni, da v vadbo vključujemo že različne igralne oblike z različnimi pravili in zahtevami. Razvoj čim večjega števila gibalnih spretnosti pa nudi otroku večjo možnost vključevanja v skupino (Elsner et al., 2005).

Pubertetna doba:

V tem obdobju doseže mladostnik telesno odraslo zrelost. Teža narašča izraziteje kot višina. Opazno se začno daljšati okončine proti trupu. Hrustančno tkivo dokončno preide v kostno tkivo. Mišičje se znatno okrepi in podaljša. Pri nekaterih je razvoj mišičja in skeleta usklajen, pri tistih, ki pa ni, imajo večje težave s koordinacijo gibanja. V tem obdobju nastopi izrazit prehod iz konkretno logičnega na formalno logično razmišljanje, prilagodljivi postajajo za uporabo različnih abstraktnih pojmov in situacij. Pubertetniki že izgrajujejo različne kratkotrajne, nespretne in neizvirne teorije. Sposobni so postavljanja domnev, sklepati

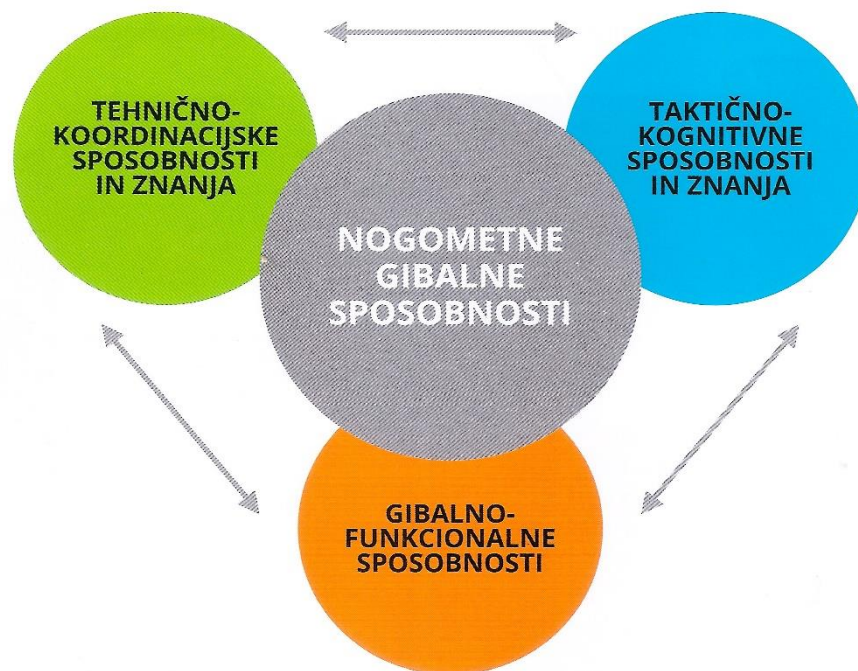
posledice in preverjanja svojih domnev. Zato ne presenečajo pogosti konflikti s starši in trenerji (Elsner et al., 2005).

Športniki so v tem obdobju sposobni razumeti številne taktične zahteve in zamisli. Prizadevajo si za ustrezen taktični načrt igre in zainteresiranost za sodelovanje v procesu treninga. V tem obdobju od športnika že lahko pričakujemo visoko soodgovornost in samozavest (Elsner et al., 2005).

Z vidika sociološkega razvoja je za to obdobje za mladostnika značilno iskanje in sprejemanje samega sebe, ustvariti si mora zrelejše odnose z vrstniki. Oblikuje svojo vlogo na vseh področjih (poklicno, športno ...), oblikuje čustveno neodvisnost od staršev, oblikuje odnos do dela, oblikuje sistem vrednot. Želi postati družbeno odgovoren, dejaven in koristen. Za vse, ki delajo z mladostniki v tem obdobju, je zelo pomembna potrpežljivost in strpnost (Elsner et al., 2005).

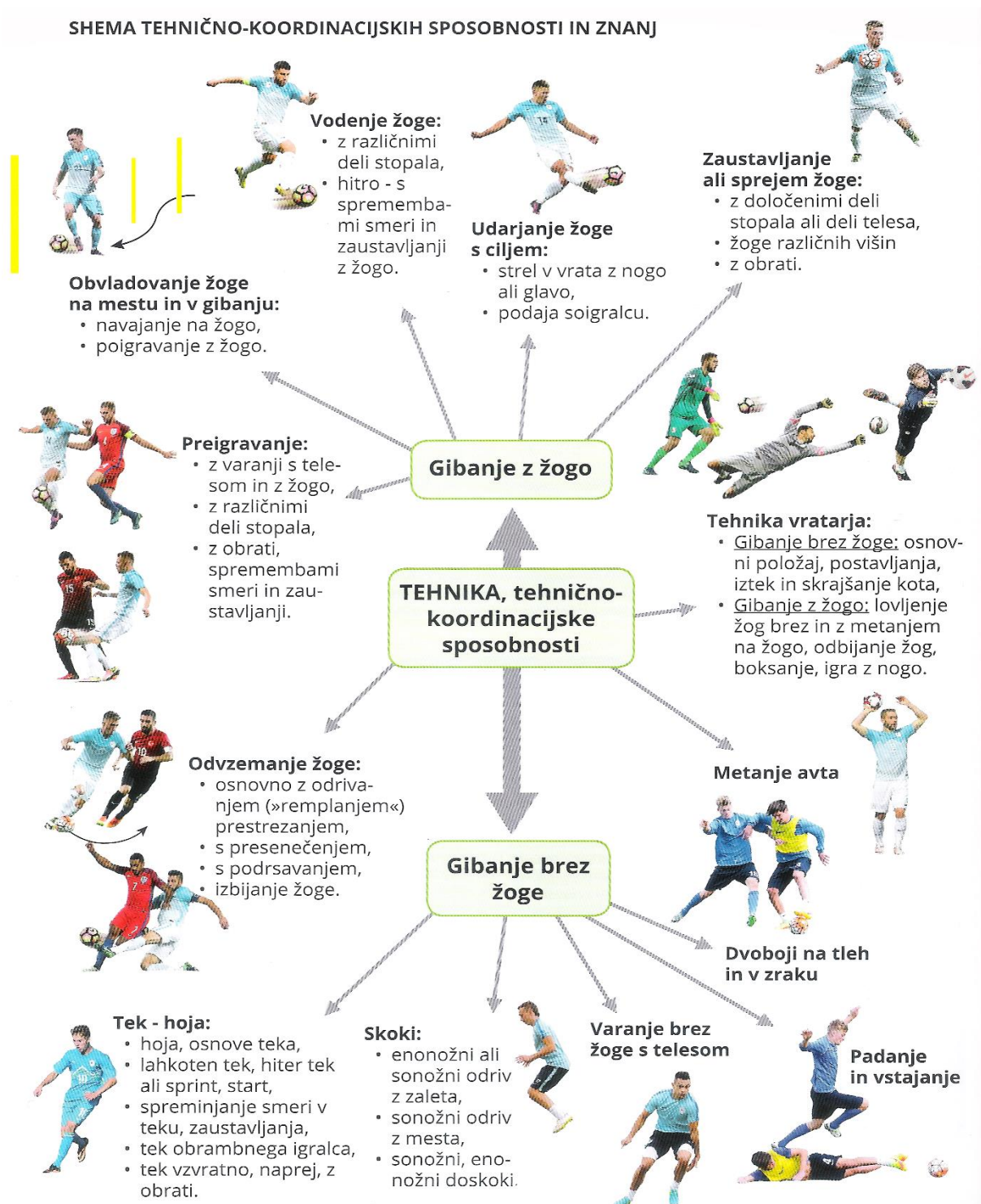
4.2. TEHNIČNO-KOORDINACIJSKE SPOSOBNOSTI IN ZNANJA

Tehnično koordinacijske sposobnosti in znanja so nogometna gibanja, ki se izvajajo brez žoge in z žogo. Predstavljajo eno od področij NGS – NOGOMETNIH GIBALNIH SPOSOBNOSTI.

Slika št. 4: Nogometne gibalne sposobnosti – njihova razdelitev na tri dejavnike in prepletenost (Zupan, 2016)

Za tehnično koordinacijske sposobnosti in znanja nogometaša je značilno, da morajo biti uporabne oz. prilagojene situacijam v igri. Tehnična usposobljenost se gradi postopoma s skrbno načrtovano in vsebinsko bogato vadbo, kar pomeni, da se tehnična usposobljenost gradi in izpopolnjuje v nenehno spreminjajočem se okolju (Zupan, Jaklič, 2016).

Slika št. 5: Shema tehnično-koordinacijskih sposobnosti in znanj (Zupan, 2016)

Zgodnja in pozna šolska doba:

Sta zlati dobi za razvoj koordinacije in čim širše osnove tehnike brez žoge in z žogo. V tem obdobju so sposobni hitrega dojetanja novih gibalnih vsebin. Otroci imajo zelo dobro sposobnost opazovanja in zaznavanja (pomembnost demonstracije) ter sposobnost notranjega zaznavanja gibanja (kinestetični občutek). Koordinacijsko zahtevnejše gibe osvajajo hitreje otroci, ki so že v predšolski dobi bili deležni večjega števila naravnih oblik gibanja in se igrali z žogo (Elsner et al., 2005).

Predpubertetna doba:

Koordinacija je zaradi hitrega telesnega razvoja začasno omejena. Gibalna učljivost je manjša kot v obdobju pred puberteto. Učenje »v trenutku« komaj še uspeva, nekatera učenja pa so nasploh ne produktivna (Elsner et al., 2005).

Pubertetna doba:

Za fante je obdobje adolescence ponovno obdobje višek gibalnega razvoja in seveda tudi koordinacije gibanj oz. usvajanja tehničnih znanj. Še posebej tisti, ki trenirajo, dosežejo velik napredek v tehničnem izvajanju gibanja. Prihaja do ustalitve tekočih in natančnih izvedb gibanj (Elsner et al., 2005).

4.3. GIBALNO-FUNKCIONALNE SPOSOBNOSTI (KONDICIJA pri starejših)

Kondicijska priprava pri mladih je proces, ki teži k spreminjanju morfoloških, gibalnih in funkcionalnih dimenzij v smeri ustvarjanja kakovostne podlage za kasnejše doseganje čim boljših rezultatov v zreli dobi (Elsner et al., 2005).

Torej govorimo o razvoju potencialne ravni športnika ob sočasnem spreminjanju tistih morfoloških sposobnosti, na katere lahko vplivamo s treningom (tolšča, voluminoznost in obseg mišic), motoričnih sposobnosti (moč, hitrost, koordinacija, natančnost, gibljivost in ravnotežje) in funkcionalnih dimenzij, ki so odgovorne za energijske procese v telesu (aerobne in anaerobne energijske procese, za katere je pomembno delovanje dihalnega in krvožilnega sistem) (Elsner et al., 2005).

Ob razvoju gibalno funkcionalnih sposobnosti je zelo pomembno, da upoštevamo razvojna obdobja:

Kot sem že opisal pri razvoju tehnično-koordinacijskih sposobnosti, sta **zgodnja in pozna šolska doba** pomembni predvsem za razvoj centralnega živčnega sistema oz. informativno komponento gibanja. Energetska komponenta gibanja pa se razvija skladno s telesnim razvojem.

To je najboljše obdobje za motorično učenje. Otrok v tem obdobju zelo rad preizkuša svoje sposobnosti. Potrebno mu je nuditi veliko priložnosti za pridobivanje čim širšega spektra motoričnih sposobnosti. Otrok, ki se motorično dobro razvija, ima dobre stike z vrstniki in odraslimi, kar prispeva k njegovemu občutku varnosti in socialnemu razvoju (Elsner et al., 2005).

V predpubertetni in pubertetni dobi se gibalne sposobnosti v splošnem povečujejo. Otrok se uči obvladovanja svojega telesa. V tem obdobju je sposobnost organizma za razvoj moči in vzdržljivosti dobra (zelo pomembno pravilno delo). Otrok postaja v tem obdobju mirnejši in je sposobnejši organizirati svojo energijo. Se pa v tem obdobju začne pojavljati obdobje neke nerodnosti in gibalne neuravnoteženosti zaradi neuskladenosti med močjo in težo. Za razvoj motoričnih sposobnosti so posebno pomembne dinamične in statične gimnastične vaje, vaje hitrosti, vaje s partnerjem, vaje za moč s premagovanjem lastne teže. V tem obdobju se začne trening specifične vzdržljivosti, vendar z igralnimi oblikami in velikimi odmori (Elsner et al., 2005).

4.4. TAKTIČNO-KOGNITIVNE SPOSOBNOSTI IN ZNANJA,

V zgodnji šolski dobi otroci še niso sposobni abstraktnega razmišljanja, njihova aktivnost je na konkretnem nivoju, kar pomeni, da rabijo predvsem vizualno predstavo in demonstracijo. V pozni šolski in predpubertetni dobi je njihova miselna aktivnost veliko bolj sposobna delovati na abstraktnem nivoju, mnogo bolj so dojemljivi za teoretične informacije in s tem tudi za pridobivanje taktičnih znanj, zlasti osnovnih načel taktike. V tem obdobju se v vadbo že vključujejo igralne oblike z različnimi zahtevami in pravili. V obdobju adolescence je prehod iz konkretno logičnega razmišljanja na formalno logično razmišljanje še bolj izrazit. Mladostnik

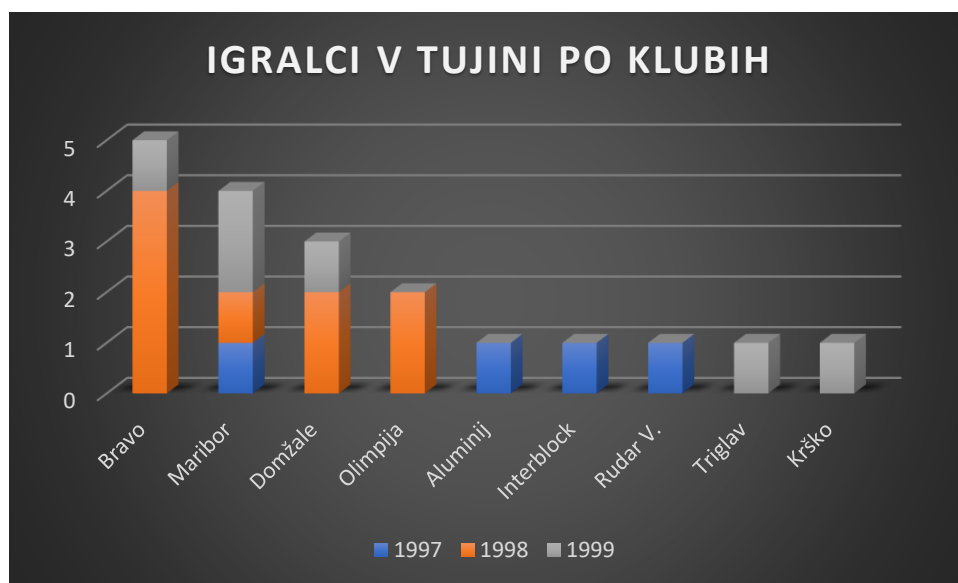

postane dojemljiv za uporabo različnih abstraktnih pojmov in situacij. V tem obdobju so športniki sposobni sprejeti že številne taktične zahteve in zamisli ter so celo zainteresirani za sodelovanje v procesu treninga (Elsner et al., 2005).

5. ANALIZA

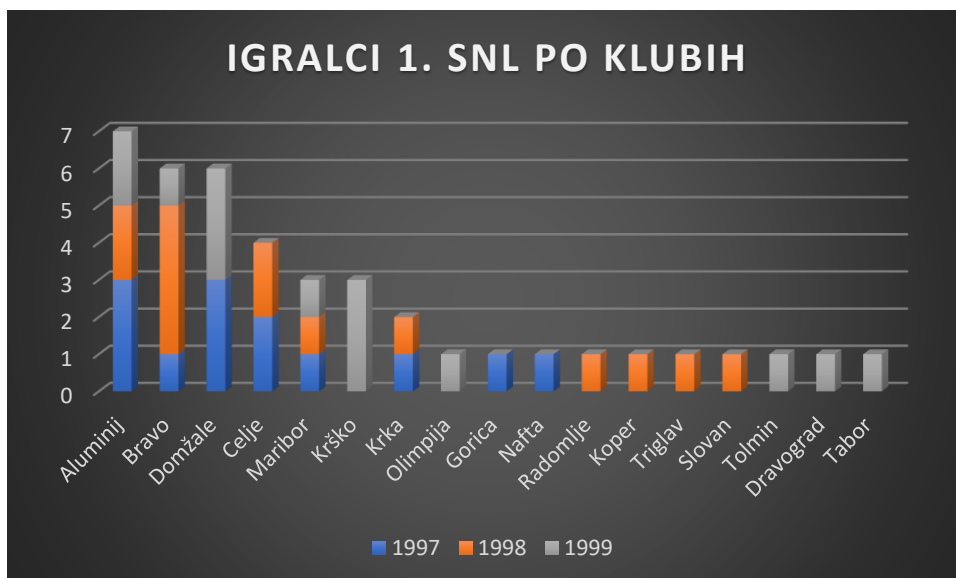
5.1. ZASTOPANOST IGRALCEV POSAMEZNIH NOGOMETNIH ŠOL V 1. SNL, 2. SNL IN TUJINI

Spodnji grafi nam prikazujejo zastopanost posameznih nogometnih šol v 1. in 2. SNL ter v tujini letnikov 1997, 1998 in 1999 v tekmovalni sezoni 21/22.

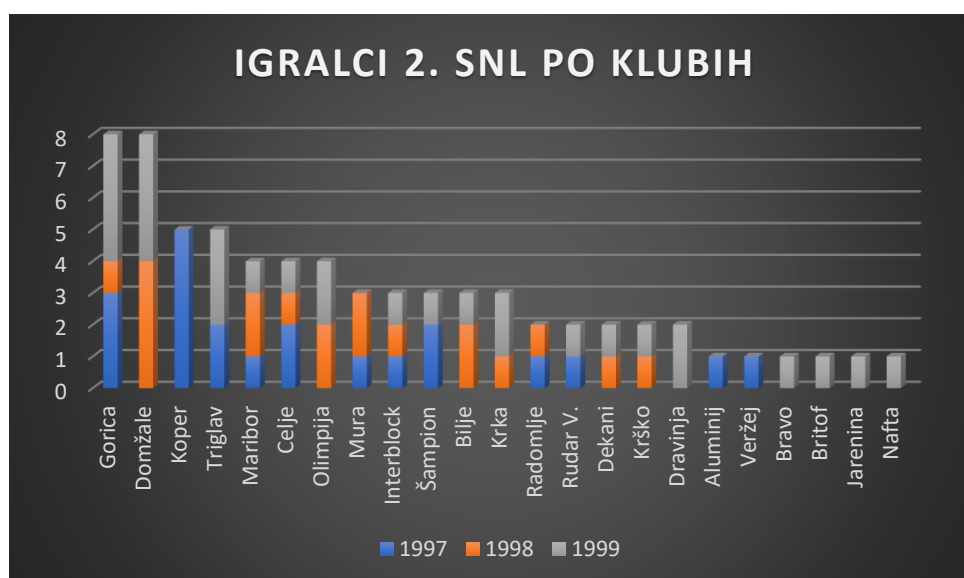
Graf 1: Igralci, ki so igrali v tujini iz vrst različnih nogometnih šol v tekmovalni sezoni 21/22

NK Bravo je klub, ki mu je uspelo prodati največ svojih igralcev v tujino (5), sledijo NK Maribor s 4 igralci, NK Domžale s tremi igralci, NK Olimpija z dvema igralcema in NK Aluminij, NK Interblock, NK Rudar V., NK Triglav in NK Krško s po enim igralcem. Edini klub, ki mu je uspelo lansirati v tujino igralce iz svoje nogometne šole v vseh treh letnikih, je NK Maribor.

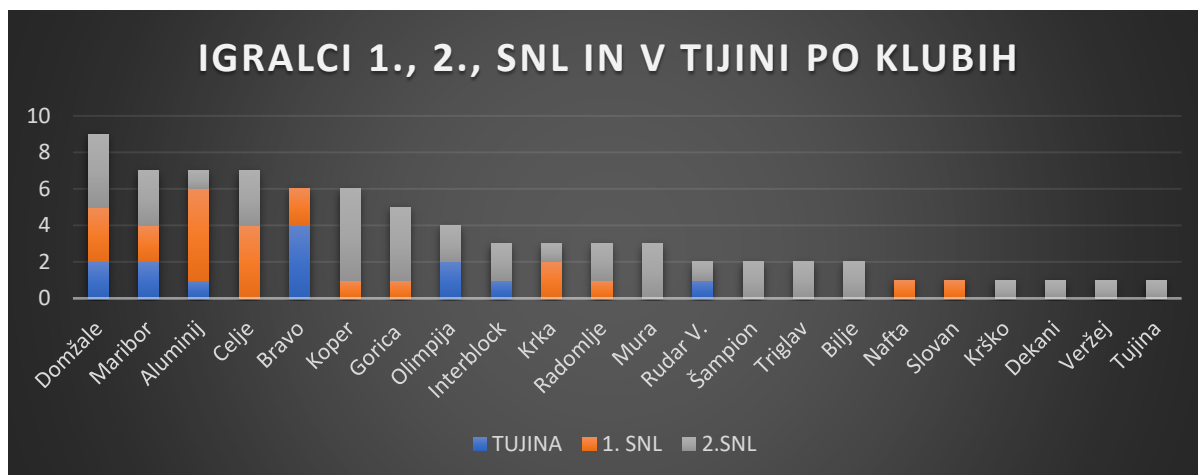
Graf 2: Igralci, ki so igrali v 1. SML iz vrst različnih nogometnih šol v tekmovalni sezoni 21/22

V 1. SNL v tekmovalnem letu 21/22 igra največ igralcev iz vrst nogometne šole NK Aluminij, kar znaša 7, nato iz NK Brava in NK Domžal po 6, NK Celja 4, NK Maribora in NK Krškega 3, NK Krke 2, NK Olimpije, NK Gorice, NK Nafta, NK Radomlje, NK Koper, NK Triglav, NK Slovan, NK Tolmin, NK Dravograd, NK Tabor pa po en igralec.

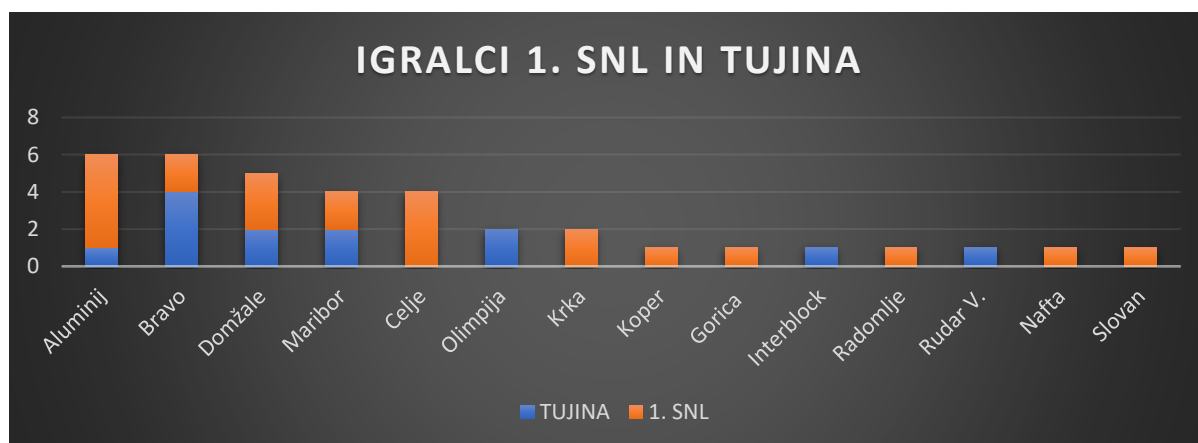

Graf 3: Igralci, ki so igrali v tujini iz vrst različnih nogometnih šol v tekmovalni sezoni 21/22

V 2. SNL igra največ igralcev iz nogometnih šol ND Gorica in NK Domžal (8), Kopra in Triglava po 5, Maribora, Celja in Olimpije po 4, Mure, Interblocka, Šampiona, Bilj, Krke po 3 igralci, z dvema igralcema so v 2. SNL zastopane nogometne šole Radomelj, Rudarja iz V., Dekanov, Krškega in Dravinje, po enega predstavnika pa imajo nogometne šole Aluminija, Veržeja, Brava, Britofa, Jarenine in Nafta.

Graf 4: Igralci, ki so igrali v tujini, 1. in 2. SNL iz vrst različnih nogometnih šol v tekmovalni sezoni 21/22

Graf 5: Igralci, ki so igrali v tujini in 1. SNL iz vrst različnih nogometnih šol v tekmovalni sezoni 21/22

Iz zgornjih dveh grafov je razvidno, da je bilo v tekmovalni sezoni 21/22 največ igralcev v prvih dveh slovenskih nogometnih ligah in v tujini iz vrst nogometne šole iz Domžal. Aluminij je imel največ prvoligaških igralcev, zanimivo pa je, da je po prodanih igralcih v tujino prednjači NK Bravo. Če so imele Domžale zelo logično razporeditev največ igralcev v 2. ligi, nato v 1. ligi in najmanj v tujini, je bilo ravno obratno pri NK Bravo, ki ima največ predstavnikov v tujini, nato v 1. ligi in nobenega predstavnika v 2. ligi. Zanimiva podatka sta, da Celje v vseh treh letnikih od 97 do 99 iz svoje mladinske šole nima predstavnika v tujini, Olimpija pa je brez predstavnika iz teh treh letnikov v 1. SNL. V oči zbode tudi, da NŠ Mura nima predstavnika ne v 1. SNL in ne v tujini, ima pa tri predstavnike v 2. SNL.

Ko pogledamo na lestvico 1. slovenske mladinske lige generacij 97–98 ne preseneča podatek, da NŠ Mure v teh treh letnikih ni na zemljevidu tujine in 1. SNL, saj v dveh generacijah (1997 in 1998) niso igrali v 1. slovenski kadetski in mladinski ligi, v letniku 99 pa so bili na zadnjem mestu v 1. SML. Iz tega je razvidno, kakšna je škoda za slovenski nogomet, da regija kot je Prekmurje, nima predstavnika v najvišjih kategorijah mladinske šole. Marsikateri posameznik je bil izgubljen za slovenski nogomet zaradi težav NK Mure v tem obdobju.

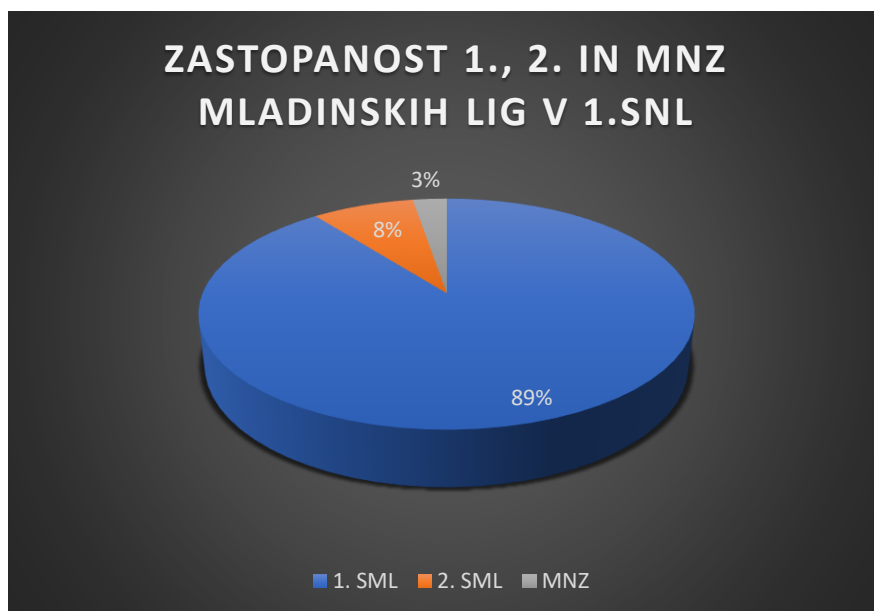
Zaradi majhnosti je potrebno vzpostaviti sistem, ki bo omogočal dostop do najvišje ravni tekmovanja talentom iz vseh regij. Predvsem so tukaj pomembne odmaknjene regije Prekmurja, Dolenjske, Koroške ... Tudi Vipavska dolina z Novo Gorico, ki je včasih premogla dva prvoligaška kluba v 1. SML, v tekmovalni sezoni 21/22 ni imela nobenega. Glede na reorganizacijo v prihodnjem tekmovalnem letu bo posebej pomembno, da bodo imeli najboljši igralci iz vseh regij dostop do 1. lige U-15, ko so še osnovnošolci. Tukaj je potrebno ugotoviti, zakaj imajo klubi v teh regijah težave ohranjanja najvišjega tekmovanja v mlajših kategorijah in vzpostaviti mehanizme, ki bi pomagali k razvoju mladinskega nogometa v celotni državi. Le tako bomo lahko (kot je zapisano v strategiji NZS do leta 2025) dvignili nivo reprezentančnega nogometa na višji nivo in kvaliteto slovenskega nogometa.

5.1.1. Povezanost rezultata v mladinski ligi s številom igralcem na najvišjem nivoju

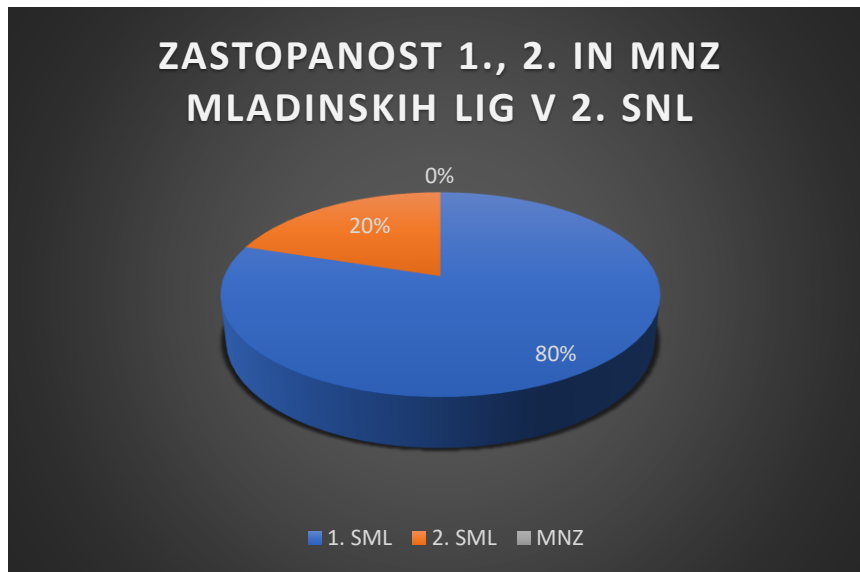
Obstaja povezava med rezultatsko uspešnimi mladinskimi ekipami v starostni kategoriji U-19 in številom igralcev v 1. SNL in v tujini. Ekipe Domžal, Brava in Maribora, ki so dejansko konstantno v rezultatskem vrhu v mladinskih selekcijah v teh starostnih kategorijah, so tudi

klubi, ki so proizvedli največ nogometašev, ki trenutno igrajo v tujini, 1. SNL in 2. SNL. Prav gotovo bode v oči NK Olimpija, ki v tekmovalni sezoni 21/22 nima predstavnika v 1. SNL. Ima dva predstavnika iz svoje nogometne šole v tujini in dva v drugoligaški konkurenci. Glede na to, da je bila v zgornjem delu lestvice mladinske kategorije tudi mladinska ekipa Kopra, bi bilo za pričakovati, da bo kakšen igralec več kot samo en iz treh generacij igralcev predstavljal koprške barve v 1. SNL in nekaj igralcev v 2. SNL. Opazna je velika povezanost med rezultatsko kvaliteto v mladinski ligi in številom igralcev v najkvalitetnejših ligah. Najbolj izmed vseh ekip pa na grafu bode v oči NK Aluminij, ki je v vseh treh generacijah osvojil »šele« 11. mesto v 1. slovenski mladinski ligi, a si po zastopanosti igralcev v 1. SNL in tujini deli prvo mesto z nogometno šolo Brava. Po številu igralcev v tujini, 1. in 2. SNL pa si deli drugo mesto z nogometnima šolama Maribora in Celja. Nogometna šola z največ proizvedenimi igralci v 1. , 2. SNL in tujini pa je nogometna šola Domžal. Aluminij je po sezoni 21/22 izpadel v 2. SNL, Gorica pa je napredovala v 1. SNL, kar bo prav gotovo nekoliko vplivalo na razmerje med prvoligaškimi in drugoligaškimi igralci v teh dveh klubih, ne bo pa vplivalo na graf skupnega števila igralcev, ki nastopajo v tujini, v 1. in 2. SNL.

5.1.2. Delež igralcev iz 2. SML v 1. in 2. SML

Graf 6: Delež igralcev, ki so igrali v 1. SNL v tekmovalni sezoni 21/22 iz 1., 2. in MNZ mladinskih lig

Graf 7: Delež igralcev, ki so igrali v 2. SNL v tekmovalni sezoni 21/22 iz 1., 2. in MNZ mladinskih lig

Od 38 igralcev iz letnikov rojstva 97–99, ki so v tekmovalni sezoni 21/22 igrali v 1. SNL, so le trije (8 %) takšni, ki so v mladinski ligi igrali v 2. SML (po en igralec iz Nafte, Slovana in Tolmina) in en igralec (vratar) iz MNZ lige (Tabor Sežane), kar predstavlja 11 % vseh igralcev v 1. SNL.

Od 70 igralcev iz teh treh letnikov v 2. SNL jih 14 (20 %) v tekmovalni sezoni 21/22 prihaja iz vrst drugoligašev v mladinskih selekcijah (Bilje 3, Radomlje 2, Mura 2, Dekani 2, Dravinja 2, Nafta, Britof in Jarenina).

Igralci iz teh treh letnikov, ki so v tekmovalni sezoni 21/22 igrali v tujini, so prav vsi v mladinskih selekcijah nastopali v 1. SML (ni grafa).

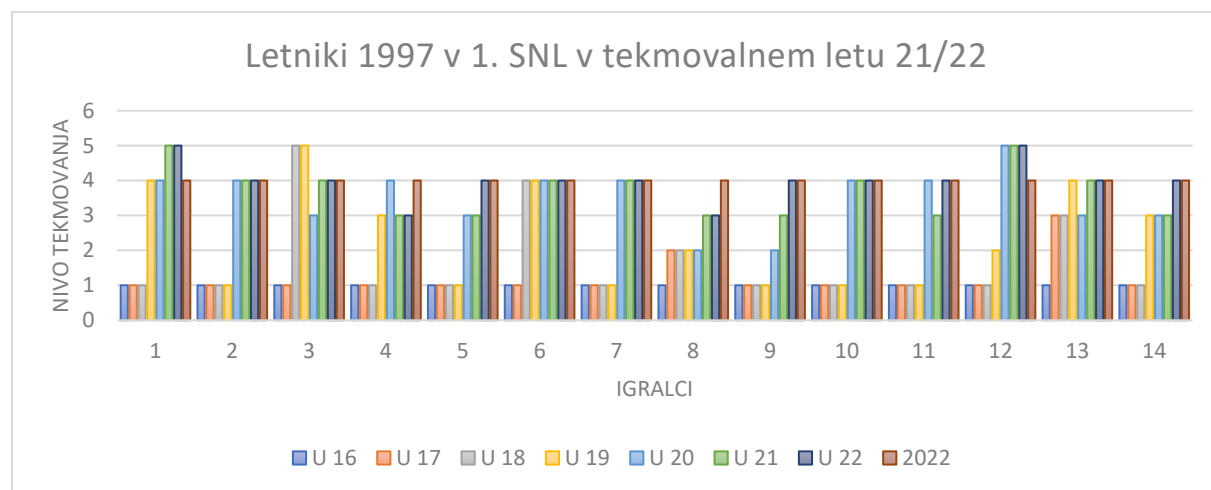
Iz navedenega lahko sklepamo, da igralci, ki trenajni proces obiskujejo v klubih v 2. slovenski mladinski nogometni ligi, praktično nimajo možnosti, da bi kdaj zaigrali v tujini. 10 % je delež igralcev iz 2. SML med slovenskimi igralci v 1. SNL in 20 % v drugi ligi. Torej še en podatek, ki govori v prid dejstvu, da je za našo malo državo z malim naborom igralcev še kako pomembno, da je najvišji nivo tekmovanja v mladinskih selekcijah pomemben v vseh regijah oz. kottičkih naše države, saj imajo tako mladi talentirani igralci možnost dostopa do najvišjih ravni tekmovanja v mladinskih ligah. Tako iz številke (število igralcev iz 2. SML v 1. SNL) kot iz prakse

je razvidno, da je kvalitetna razlika med 1. SML in 2. SML zelo velika. Ne samo da ima čim več igralcev možnost dostopa do najvišje ravni tekmovanja, temveč tudi izboljšanje kvalitete tekmovanja je cilj, ki ga mora NZS zasledovati. Reorganizacija tekmovanj, ki jih nogometna zveza pripravlja v tekmovalni sezoni 23/24, je mogoče prvi korak v smeri, da bodo najkvalitetnejši slovenski igralci imeli več kvalitetnih tekem od starostne kategorije U-15 naprej.

Kako dvigniti strokovni nivo dela v mladinskem nogometu ter strokovnost dela po klubih pa je naslednji izziv, ki nas čaka. Kako izobraževati trenerje, da bodo imeli možnost spremljanja sodobnih trendov nogometne igre, da bomo s strokovnim delom vplivali na razvoj igralca, da bo sposoben v časovnem in prostorskem zmeraj večjim pritiskom reševati zadane naloge.

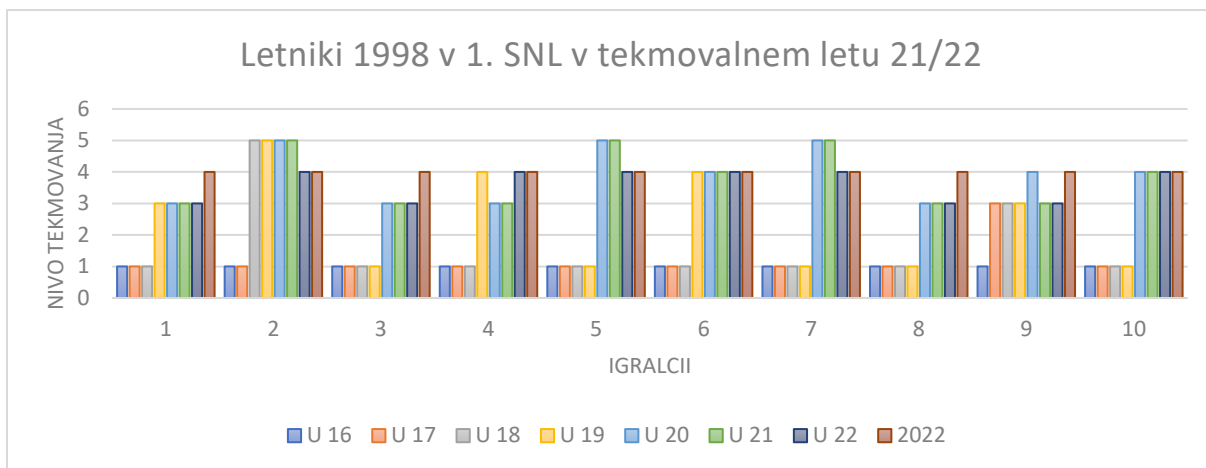
5.2. POT IGRALCEV, KI SO V TEKMOVALNEM LETU 21/22 IGRALI V 1. SNL

Na spodnjih grafih so prikazane ravni tekmovanja treh različnih letnikov rojstva od selekcije U-16 do U-19 v mladinskih selekcijah in v prvih treh letih članske selekcije, zadnji stolpec pa predstavlja nivo tekmovanja v tekmovalni sezoni 21/22.

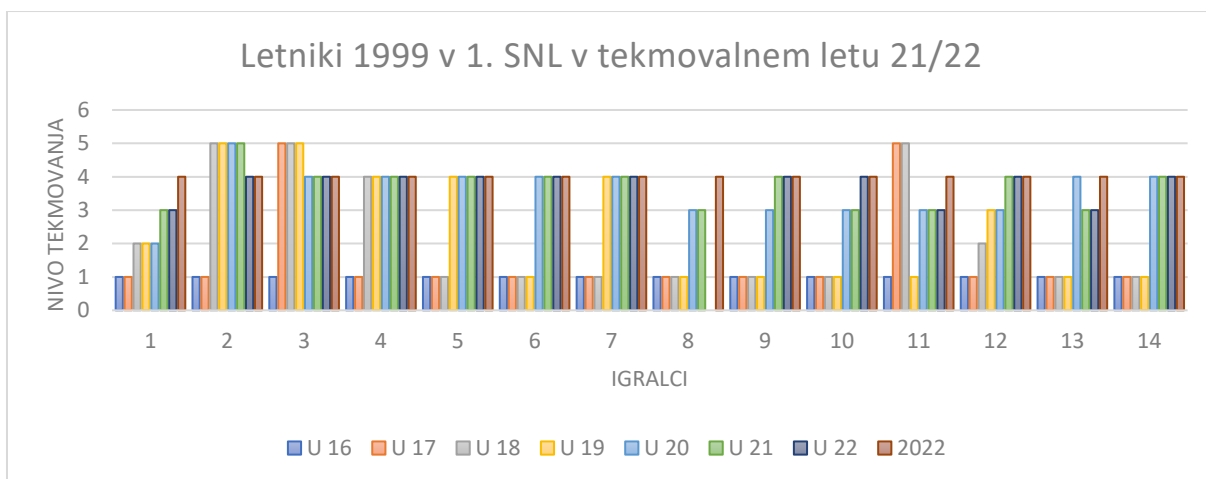

Graf 7: Pot igralcev letnika 1997, ki so igrali v 1. SNL v tekmovalni sezoni 21/22

Graf 8: Pot igralcev letnika 1998, ki so igrali v 1. SNL v tekmovalni sezoni 21/22

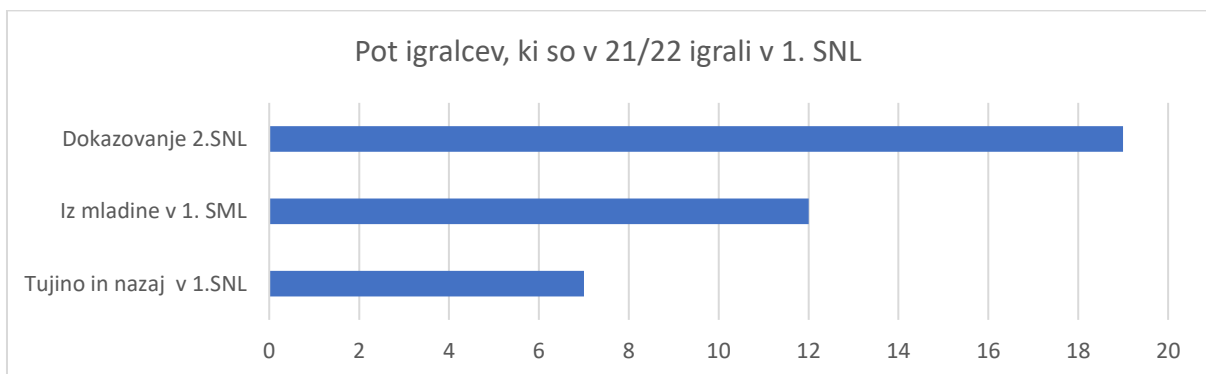

Graf 9: Pot igralcev letnika 1999, ki so igrali v 1. SNL v tekmovalni sezoni 21/22

V prvi ligi v tekmovalni sezoni 21/22 igra 38 igralcev letnikov rojstva od 1997 do 1999. Ti igralci so prehodili različno pot do 1. SNL. Največ (19) je takšnih, ki so prvo ligo zaigrali po kaljenju v 2. SNL. Dva od teh 19 sta »poskušala srečo« v mladinskih selekcijah v tujini, se vrnila nabirat izkušnje v drugo ligo in nato zaigrala v 1. SNL. Neposredno iz mladinske nogometne šole je v 1. SNL zaigralo 12 igralcev, od tega so 4 zaigrali v 1. SNL že v mladinski selekciji. 10 igralcev ima že izkušnje z igranjem v tujini in so se vrnil v 1. SNL. Od teh desetih jih je polovica odšla v tujino iz vrst mladinskih nogometnih šol.

Zelo pomembno dejstvo je, da so igralci, ki so se kalili v 2. SNL in nato zaigrali v 1. SNL, v večini primerov zaigrali v drugi ligi v istem klubu kot kasneje v prvi ligi, saj so se s klubom uvrstili iz 2. SNL v 1. SNL. To so primeri iz nogometnih klubov Brava, Aluminija, Radomelj. Primer, da je

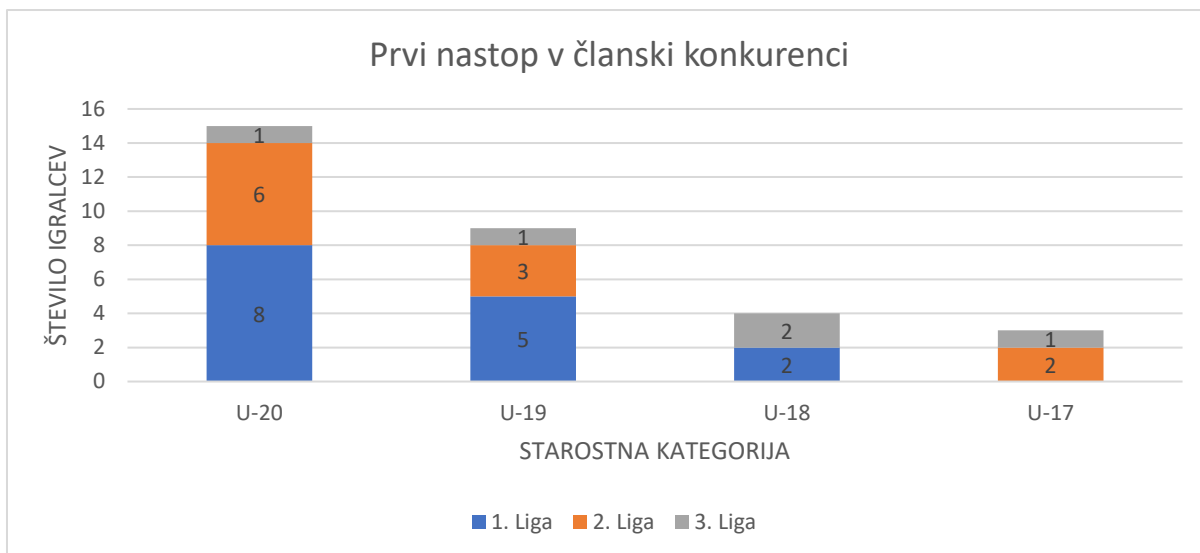
igralec igral za mladinsko šolo v enem klubu, se šel kalit v drugo ligo v drug klub in se nato vrnil v prvo ligo nazaj v matični klub lahko vidimo samo na primeru NK Domžal. Dva igralca Domžal sta po mladinskem stažu za eno oz. dve leti zaigrala v drugi in se nato vrnila v Domžale. Zaključek je kot na dlani. Če se bo igralec iz druge lige prebil v 1.SNL, bo to posledica prestopa tega kluba v 1. SNL. O sodelovanju klubov med 1. in 2. SNL lahko govorimo le v izjemah.

Graf 10: Pot igralcev, ki so igrali v 1. SNL v tekmovalnem letu 21/22

5.2.1. Prvi nastop igralcev v članski selekciji, ki so v tekmovalnem letu 21/22 igrali v 1. SNL

Izmed igralcev, ki so v tekmovalni sezoni 21/22 igrali v 1. SNL, so trije igralci zaigrali v članski kategoriji v starostni kategoriji U-17 (drugo leto kadeti), dva v 2. SNL ligi in en v 3. SNL. Od tega sta bila to dva vratarja in en igralec, ki je veliko menjaval klube in očitno iskal potrditev v članskem nogometu. Štirje igralci so v starostni kategoriji U-18 (prvo leto mladinci) zaigrali za člansko moštvo – eden je bil vratar, eden, ker je njegov matični klub igral v tretji ligi, dva sta pa zaigrala 1. ligo in se do zdaj obdržala v 1. SNL. V starostni kategoriji U-19 (zadnje leto mladinci) je za člane zaigralo 9 igralcev, od tega pet v 1. SNL, trije v 2. SNL in eden v 3. SNL. 15 igralcev je zaigralo prvič v članskem moštvu, ko so končali z mladinskim stažem. Največ igralcev je prvič zaigralo za člansko ekipo, ko so bili prvo leto člani.

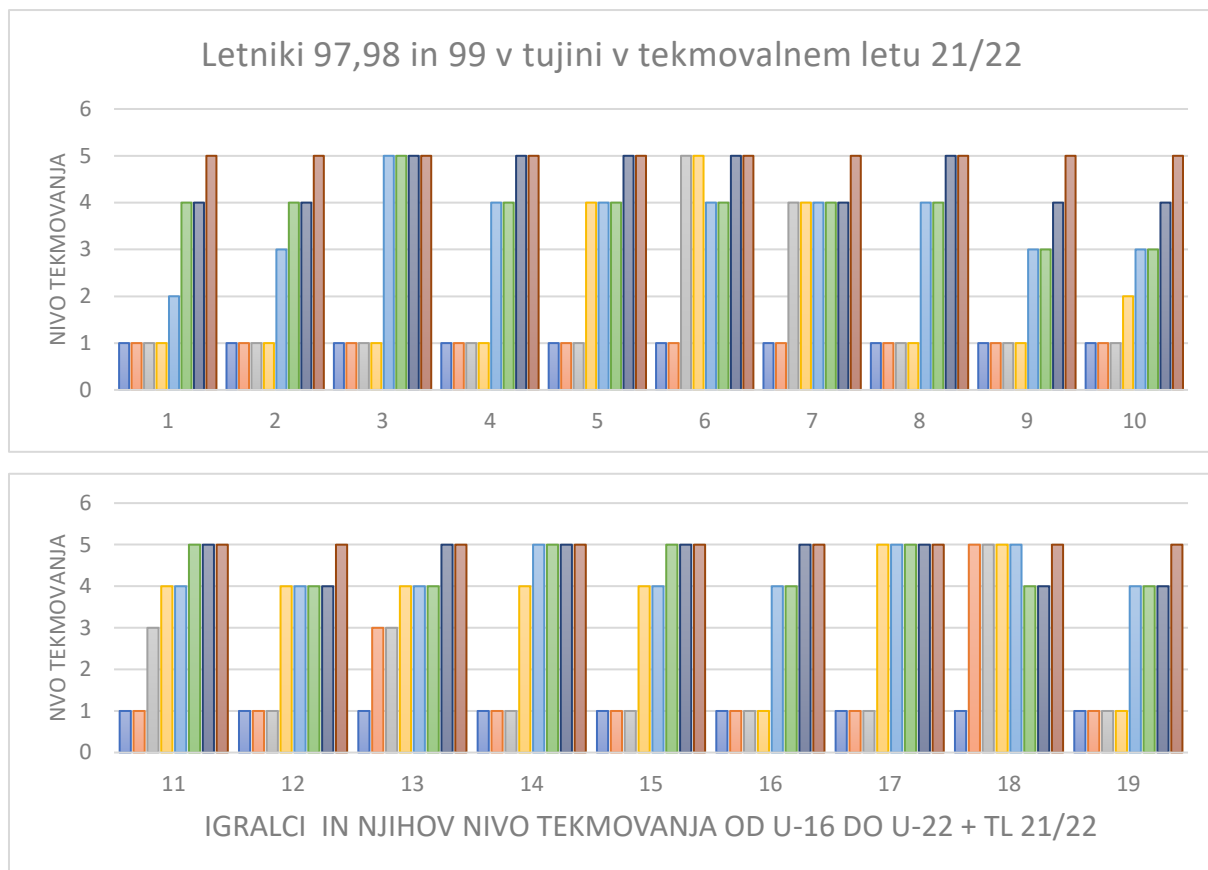
Graf 11: Starost igralcev ob prvem nastopu v članski selekciji, ki so v tekmovalni sezoni 21/22 igrali v 1. SNL

5.2.2. Izkušnje igralcev v tujini, ki trenutno igrajo v 1. SNL

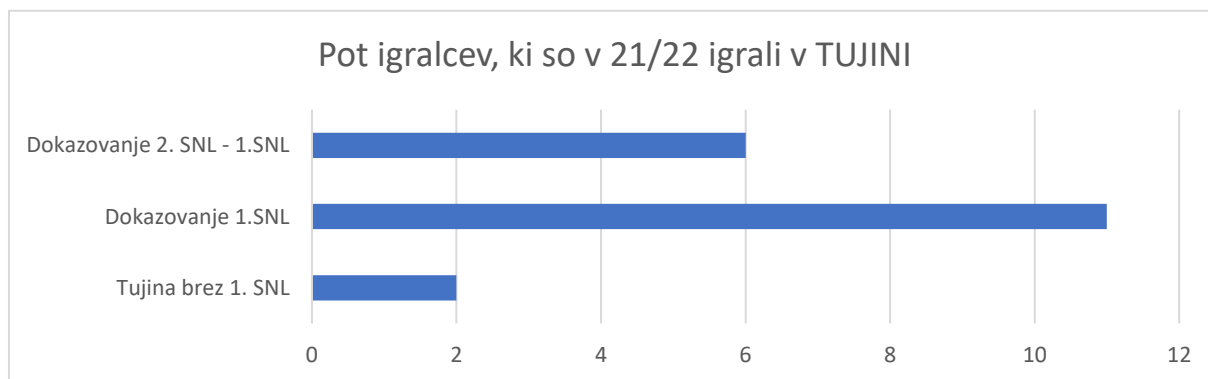
Izmed prvoligaških igralcev je 9 takšnih, ki imajo izkušnje z igranjem v tujini. Pet igralcev je odšlo v tujino iz vrst nogometnih šol, dva sta šla neposredno po zaključeni mladinski šoli, dva pa po tem, ko sta že zaigrala za člansko ekipo. Vsi, ki so odhajali v tujino iz vrst mladinskih šol, so odhajali v mladinske šole v tujino (Italija 3, Anglija 2, Španija 1 in Nemčija 1), dva ki sta odšla neposredno po končanem mladinskem stažu, sta se priključila drugim ekipam matičnih klubov. Dva, ki pa sta odšla v tujino po tem ko sta zaigrala za članske ekipe v našem prvenstvu in nato v tujino, pa sta dejansko igrala v prvih ekipah klubov, kamor sta prestopila. Eden je odšel v 3. italijansko ligo, eden pa je igral 1. francosko ligo. Vsi ti igralci pa danes igrajo v 1. SNL.

5.3. POT IGRALCEV, KI SO V TEKMOVALNEM LETU 21/22 IGRALI V TUJINI

Na spodnjih grafih so prikazane ravni tekmovanja treh različnih letnikov rojstva od selekcije U-16 do U-19 v mladinskih selekcijah in v prvih treh letih članske selekcije, zadnji stolpec pa predstavlja nivo tekmovanja v tekmovalni sezoni 21/22.

Graf 12: Pot igralcev, ki so igrali v tujini v tekmovalni sezoni 21/22

Graf 13: Pot igralcev, ki so igrali v 1. ligi v tujini v tekmovalni sezoni 21/22

Devetnajst igralcev je v tekmovalni sezoni 21/22 letnikov rojstva 1997–1999 igralo v tujini. Z izjemo dveh igralcev, ki sta odšla v tujino neposredno iz mladinske šole, so vsi ostali igralci prešli v tujino po igranju v 1. SNL. Šest igralcev od teh je predhodno zaigralo v nižjih ligah, a večina v matičnem klubu, s katerim so se nato uvrstili v prvo ligo. Dva igralca sta šla iz matičnega kluba na kaljenje v 2. ligo in se nato vrnila v 1. ligo in od tam v tujino.

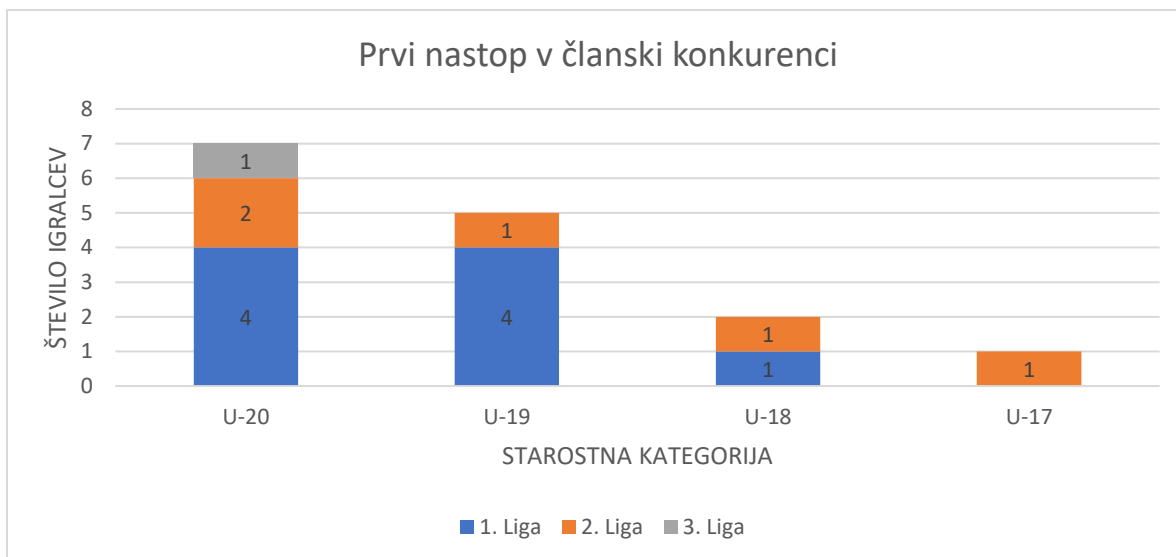
Velika večina slovenskih najkvalitetnejših igralcev je igrala 1. SNL takoj po zaključeni mladinski šoli, 5 že celo v mladinskih selekcijah. Če bi se NK Bravo in NK Aluminij uvrstila kakšno leto prej v 1. SNL, verjetno še ti trije igralci ne bi igrali v drugi ligi in bi takoj nastopili v 1. ligo, saj so bili nosilci ekip v 2. ligi in pomagali k uvrstitvi matičnega kluba v 1. SNL. Iz tega lahko sklepamo, da so naši najboljši igralci sposobni zaigrati 1. SNL že pred koncem ali takoj po zaključku mladinskega staža, kar je lahko nek pokazatelj kvalitete igralca.

Prav vsi igralci, ki trenutno igrajo v tujini, so zastopali barve slovenske reprezentance do 21 let.

5.3.1. Prvi nastop igralcev v članski selekciji, ki so v tekmovalni sezoni 21/22 igrali v tujini

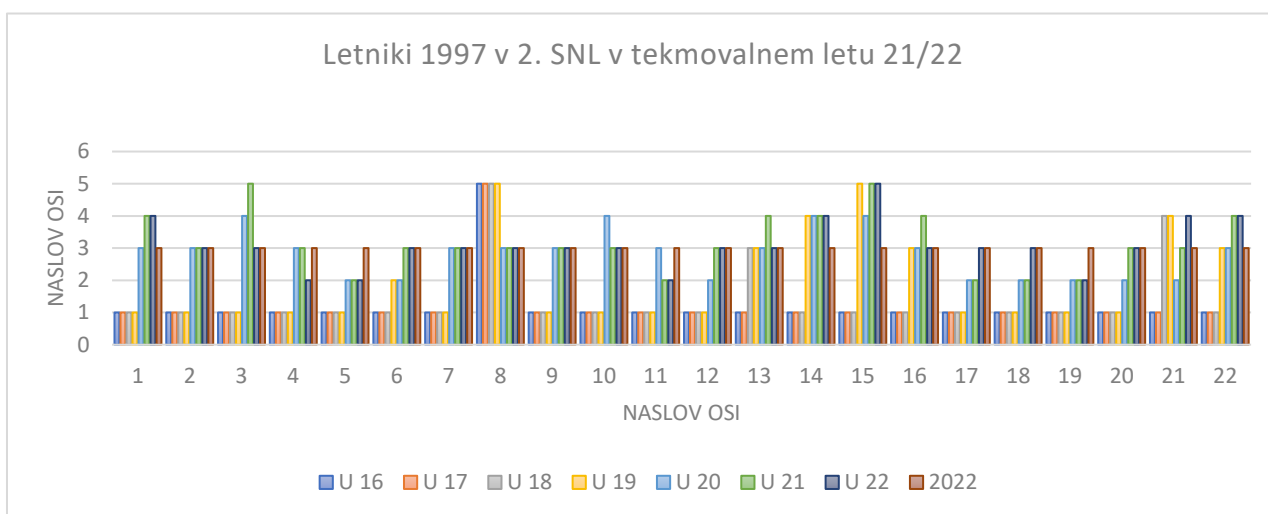
Pri igralcih, ki so v tekmovalni sezoni 21/22 igrali v tujini, so razmerja, kdaj so fantje prvič nastopili v članskih selekcijah, zelo podobna kot pri igralcih, ki so nastopali v 1. SNL. Kakšen igralec se pojavi že ob koncu kadetske selekcije in prvo leto pri mladincih. Nekaj več jih okusi člansko ligo v zadnjem letu mladinskega staža, največ pa v letu po zaključku mladinskega staža.

Igralci, ki so nastopili najprej v drugi ligi, so bili ali vratar ali so nastopili v drugi ligi z matičnim klubom, ki se je naslednje leto uvrstil v prvo ligo. Eden izmed igralcev je pa najprej nastopil v tretjo ligo, kjer je NK Maribor imel takrat svojo drugo ekipo.

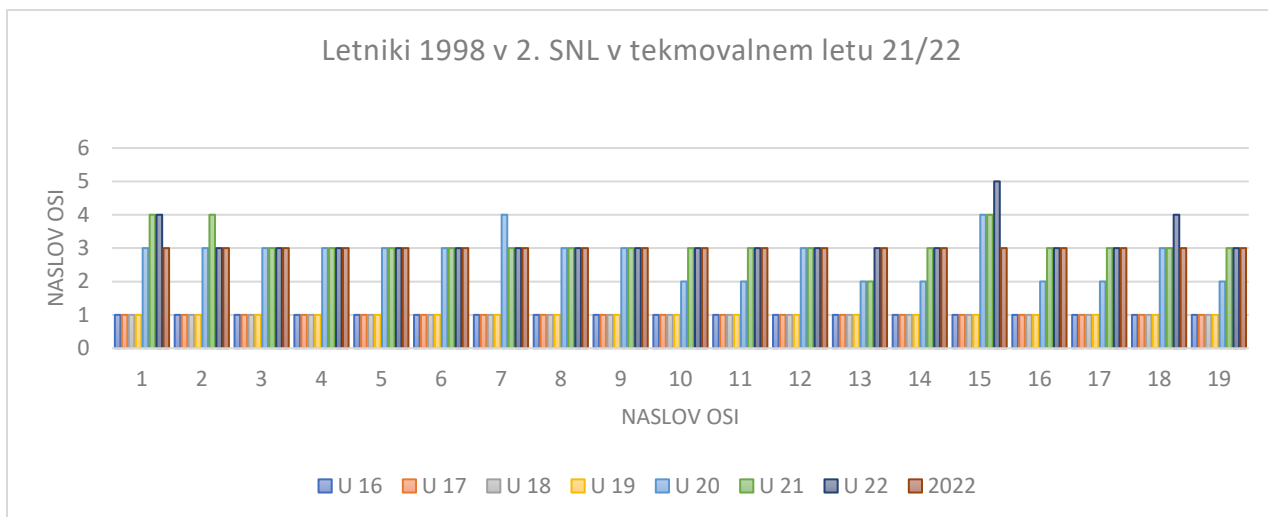

Graf 14: Starost igralcev ob prvem nastopu v članski selekciji, ki so v tekmovalni sezoni 21/22 igrali v tujini

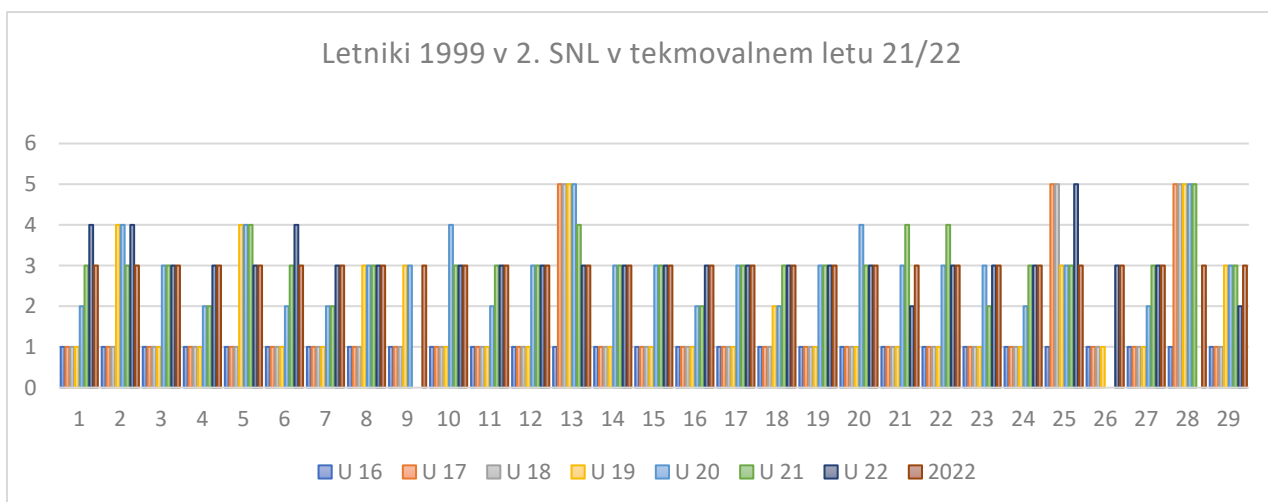
5.4. POT IGRALCEV, KI SO V TEKMOVALNI SEZONI 21/22 IGRALI V 2. SNL

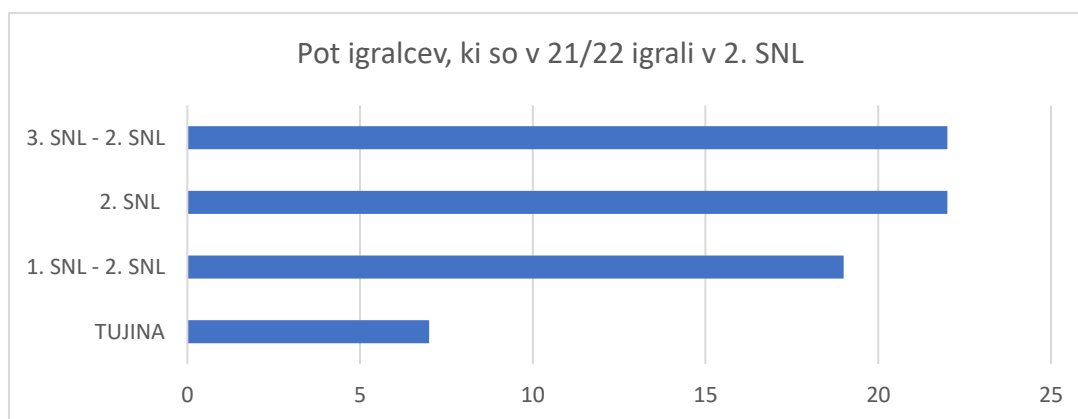
Graf 15: Pot igralcev letnika 1997, ki so igrali v 2. SNL v tekmovalni sezoni 21/22

Graf 16: Pot igralcev letnika 1998, ki so igrali v 2. SNL v tekmovalni sezoni 21/22

Graf 17: Pot igralcev letnika 1999, ki so igrali v 2. SNL v tekmovalni sezoni 21/22

Graf 18: Pot igralcev, ki so igrali v 2. ligi v tekmovalni sezoni 21/22

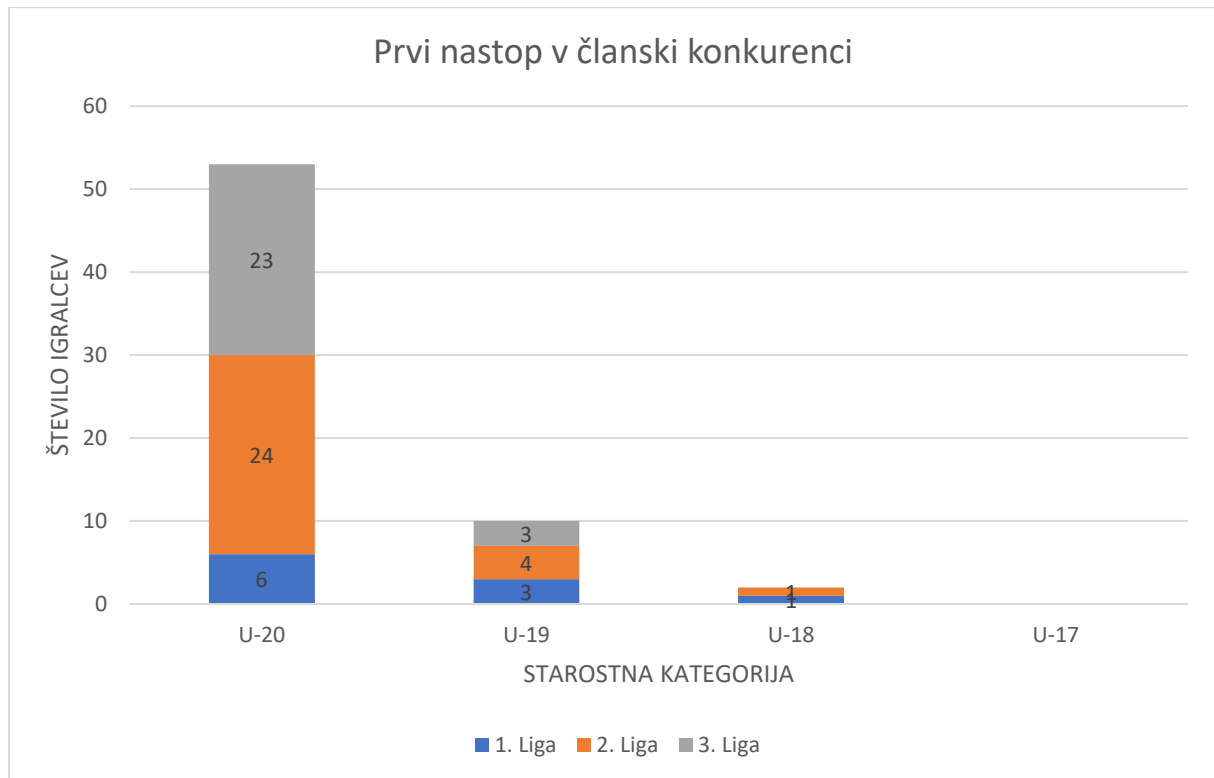
Iz zgornjih grafov je razvidno, da največ igralcev, ki so v 21/22 igrali v 2. SNL, je to zaigralo neposredno po mladinski šoli, enak delež pa jih je pred 2. ligo zaigralo v 3. SNL. Od igralcev, ki so poskusili z igranjem v tujini in v 1. SNL, so bili to v večini le poskusi za kakšno tekmovalno leto in so nato presedlali v 2. ligo ali pa so po zaigrani 2. ligi poskusili kakšno leto v 1. SNL in se nato vrnili v 2. ligaško konkurenco. Ko sem preverjal, če je za nastop v drugi ligi razlog izpad matičnega kluba iz 1. v 2. SNL, se je izkazalo, da so takšni igralci le štirje, ki so igrali v prvi ligi in nato zaradi izpada matičnega kluba sedaj nastopajo v 2. SNL. Od sedmih igralcev, ki so poskušali v tujini, jih je v tujino pet prešlo iz vrst mladinski šol v mladinske šole v tujini in so se nato vrnili nazaj v Slovenijo v 2. ligo. Dva igralca sta poskusila z igro v tujini v članski kategoriji – en po enem letu, drugi po dveh letih igranja v 1. SNL, a sta se oba iz tujine vrnila neposredno v 2. SNL.

5.4.1 Prvi nastop igralcev v članski selekciji, ki so v tekmovalnem letu 21/22 igrali v 2. SNL

Izmed igralcev, ki so v tekmovalni sezoni 21/22 igrali v 2. SNL, sta 2 zaigrala v članski kategoriji v starostni kategoriji U-18 (prvo leto mladinci), eden v drugi ligi, ki je nato v vseh letih igranja le eno leto poizkusil z igranjem v 1. SNL, a se ni izšlo, drugi igralec pa je zaigral starostni kategoriji U-18 v prvi ligi in nato še kar nekajkrat poskušal v in vztrajal v 1. ligi pri različnih klubih, a se ni izšlo. Obema igralcema je skupno to, da sta veliko menjavala klube. V starostni kategoriji U-19 (zadnje leto mladinci) je za člane zaigralo 10 igralcev, od tega trije v 1. SNL, pet v 2. SNL in dva v 3. SNL. Med igralci, ki so kot zadnje leto mladinci (U-19) zaigrali za člansko

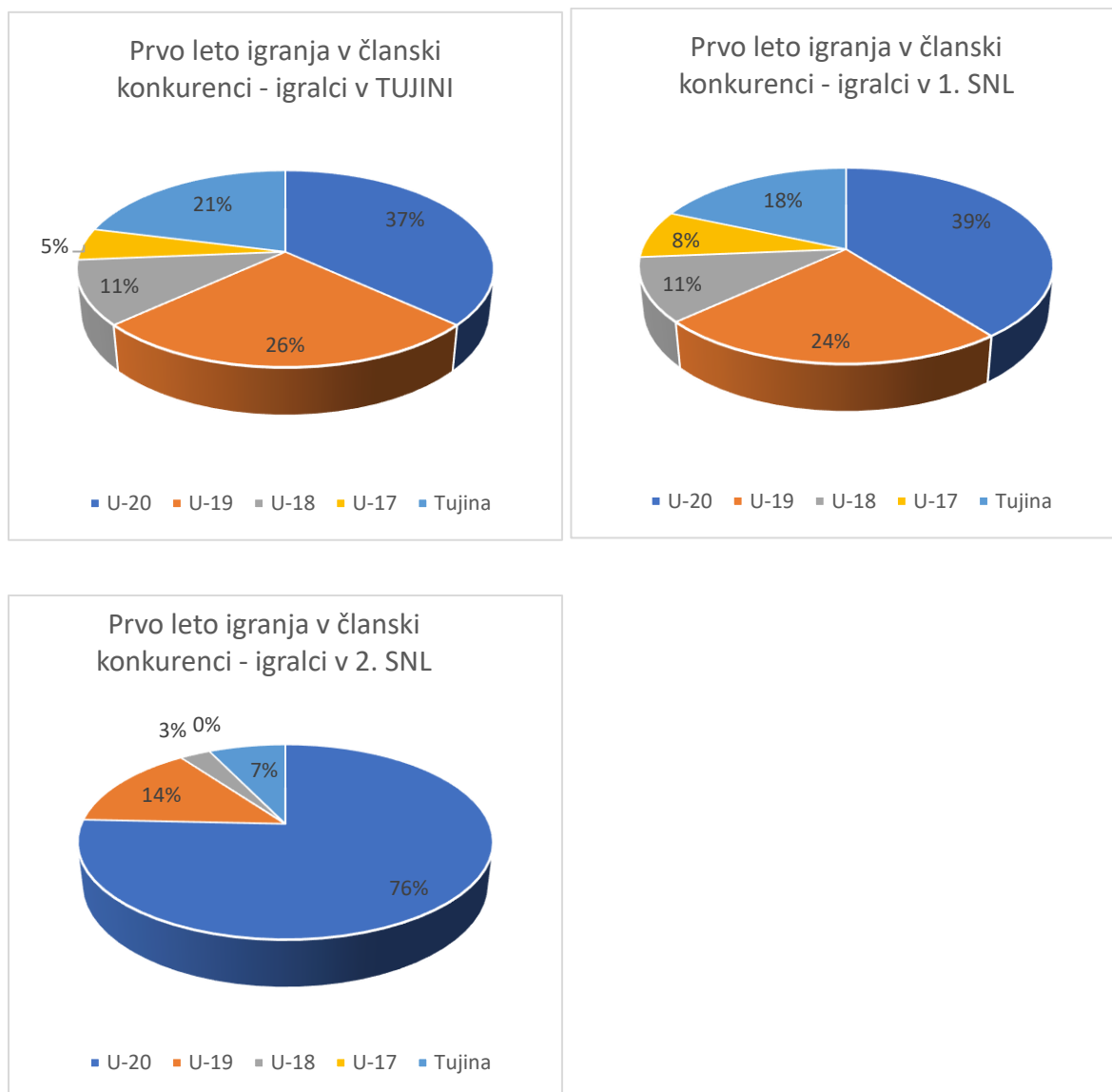
moštvo, sta dva takšna, ki sta izpadla iz prve lige, ostala v klubu in se borila za vrh v 2. SNL. Eden se je z Gorico v tekočem tekmovalnem letu vrnil v 1. SNL. Vsi ostali so igralci, ki so se ustalili v 2. ligi.

Graf 19: Starost igralcev ob prvem nastopu v članski selekciji, ki so v tekmovalni sezoni 21/22 igrali v 2. SNL

5.5. PRIMERJAVA MED IGRALCI V TUJINI, 1. SNL IN 2. SNL

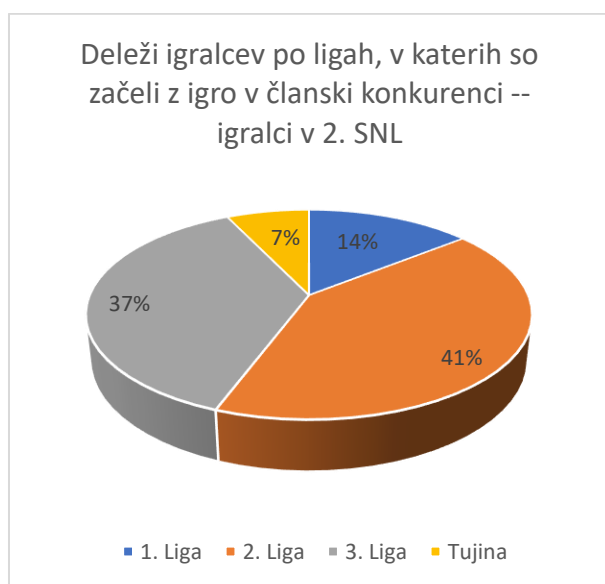
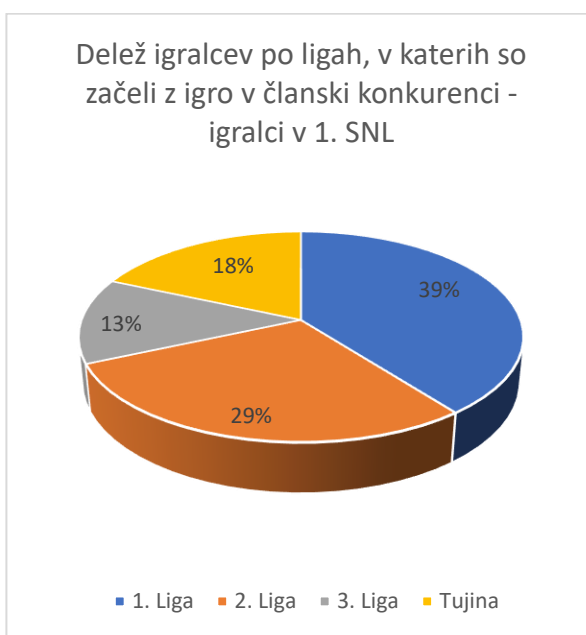
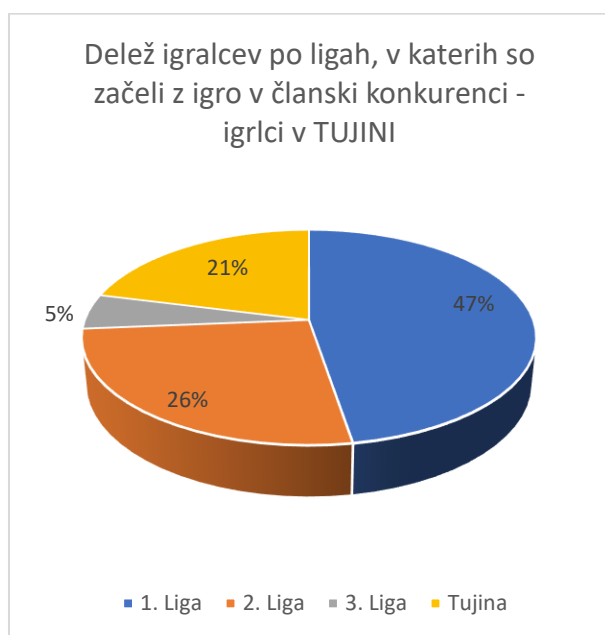
Kdaj oz. pri kateri starosti so igralci prvič zaigrali v članski konkurenci?

Grafi 18, 19 in 20: Prikaz deležev, pri kateri starosti so igralci prvič zaigrali v članski konkurenci

Iz zgornjih grafov je razvidno, da ni omembe vredne razlike med igralci, ki so tekmovalni sezoni 21/22 igrali v 1. SNL in tujini v času začetka igranja za člansko moštvo. Zelo podobni so deleži igralcev, ki so odšli v tujino, in deleži po starostnih kategorijah, kje so začeli z nastop v članskih ekipah.

Je pa očitna razlika med igralci, ki igrajo v tujini in 1. SNL, v primerjavi z igralci v 2. SNL. Če izvzamemo igralce, ki so v mladinskih starostnih kategorijah odšli v tujino, je med igralci, ki so v tekmovalni sezoni 21 / 22 igrali v 1. SNL in v tujini, več kot polovica takšnih, ki so za člansko moštvo zaigrali v mladinskih konkurencah, kar nekaj pa že v starostni kategoriji kadetov. Če pogledamo igralce v 2. SNL v tekmovalni sezoni 21 / 22, pa je lepo razvidno, da je le še približno 1/3 takšnih, ki so v času mladinske šole zaigrali za člansko ekipo in še to velika večina teh v zadnjem letu mladinskega staža in prav noben igralec v starostni kategoriji kadetov.

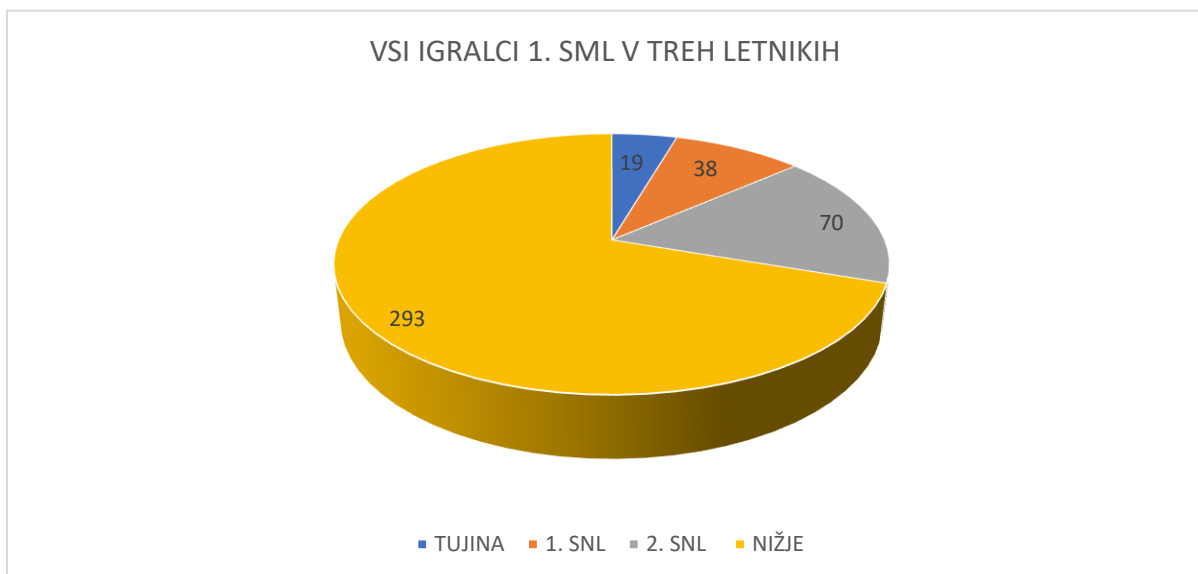

Grafi 21, 22 in 23: Prikaz deležev po ligah, v katerih so igralci prvič zaigrali v članski konkurenci

Iz zgornjih grafov lahko razberemo, da je delež igralcev, ki so štartali s članskim nastopom v 1. SNL, za ⅓ večji pri igralcih, ki so v tekmovalni sezoni 21 / 22 igrali v tujini, od tistih, ki so igrali v 1. SNL. Igralci, ki so se iz 3. SNL prebili v 1. SNL in nato v tujino, prihajajo iz NK Bravo. »Rasli« so skupaj s klubom, ki se je prebil iz tretje v prvo slovensko nogometno ligo, od koder so se nato prodali v tujino. Podobna je zgodba igralca iz NK Aluminij, ki je kot mlad igralec igral v 2. ligi nato pa se skupaj s klubom uvrstil v 1. SNL in nato naprej v tujino. Od 19 igralcev v tujini se jih je 6 najprej kalilo v nižjih ligah (4 so napredovali iz 2. lige v 1. s svojim klubom, dva sta pa iskala dokazovanja v 2. ligi izven matičnega kluba), kjer so se dokazali, prestopili v 1. SNL in se od tam prodali v tujino. Ostali dve tretjini igralcev je neposredno po mladinski šoli zaigralo prvo ligo in se nato prodali v tujino.

Torej so se dejansko igralci, ki so se preko 2. lige lansirali v 1. SNL, naredili v istem klubu, ki se je iz 2. SNL uvrstil v 1. SNL. Vsi ti klubi razen izjeme Rolteka (kamor je NK Domžale na kaljenje poslal dva svoja nogometaša) so se uvrstili iz 2. SNL v 1. SNL. Iz tega lahko sklepamo, da je prehodov iz 2. SNL v 1. SNL zelo malo.

5.6. DELEŽ IGRALCEV LETNIKOV 97, 98 IN 99 IZ 1.SNL, KI SO V TEKMOVALNI SEZONI 21/22 IGRALI V TUJINI, 1. SNL ALI 2.SNL

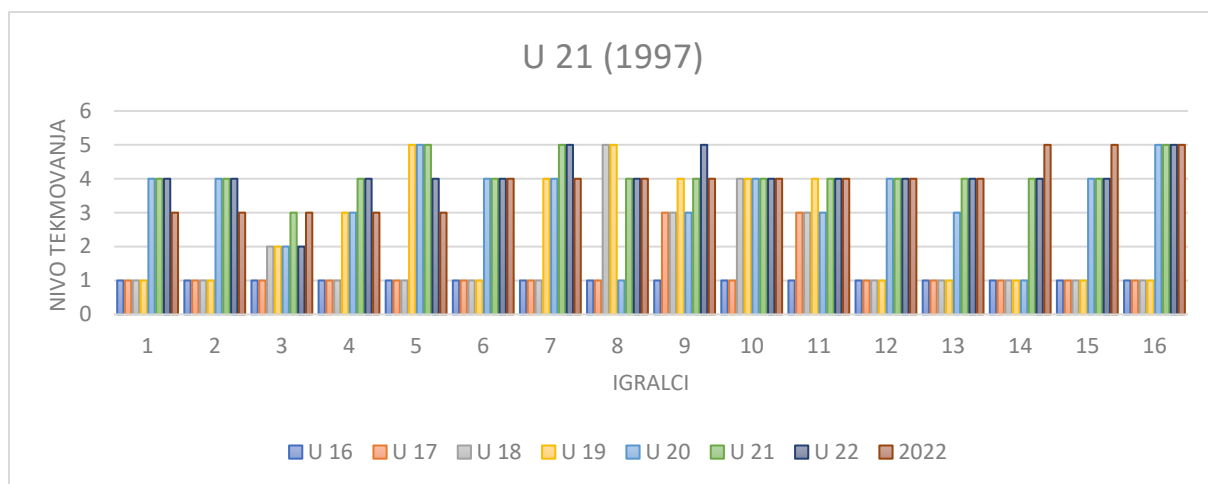
Grafi 24: Prikaz števila igralcev iz letnikov 97, 98 in 99, ki so v tekmovalni sezoni 21/22 igrali v tujini, 1. in 2. SNL

Po pregledu števila igralcev v posameznem klubu v 1. SML sem ugotovil, da v vsakem klubu v povprečju igra vsaj 10 igralcev posameznega letnika. Že ta številka je nekoliko selekcionirana, saj je v večini klubov še kak igralec več na spisku igralcev v posameznem letniku. Ker je število klubov v 1. SML 14 (letniki 1997 so še igrali v 16 članski ligi), je v treh letnikih 1. SML igralo vsaj 420 igralcev.

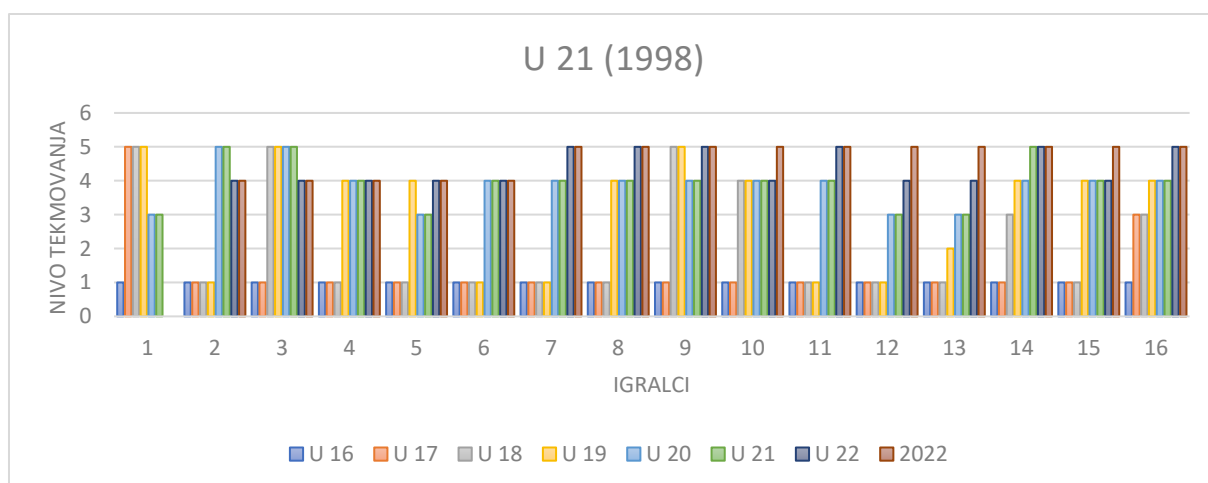
Zgornji graf nam prikazuje razmerja med številom igralcev po posameznih ligah. Le 30 procentov igralcev po 5 letih igranja še igra v 1., 2. SNL ali v tujini. V 1. SNL in v tujini pa le 13,5 % igralcev. Če se nekoliko poigramo s številkami, lahko rečemo, da približno 14 % igralcev od 14 klubov zaigra v 1. SNL in tujini, kar je 1 % na klub. 1 % na klub predstavlja približno štiri igralce v treh letih. Iz navedenega lahko razberemo, da uspe vsakemu klubu vsako leto ustvariti 1,3 igralca, ki bo igral v 1. SNL ali v tujini. Razlogov, zakaj je temu tako, je prav gotovo več, a lahko rečem, da smo res majhni in je množičnost igralcev v večjih državah precej večja, a bi z organizacijskimi in strokovnimi prijemi prav gotovo lahko kakšen procent igralcev dvignili v 2., 1. SNL in v tujini. Deležnikov za ta korak je prav gotovo več. Vsekakor je tukaj krovna nogometna organizacija tista, ki lahko naredi ogromno na eni strani, klubi pa na drugi strani. Vsak igralec več v tujini je blaginja za klube in reprezentanco, vsak lasten igralec za klub zmanjšuje stroške delovanja kluba in posledično daje možnost zaslužka ob prestopih v tujino.

5.7. REPREZENTANTJE U-21

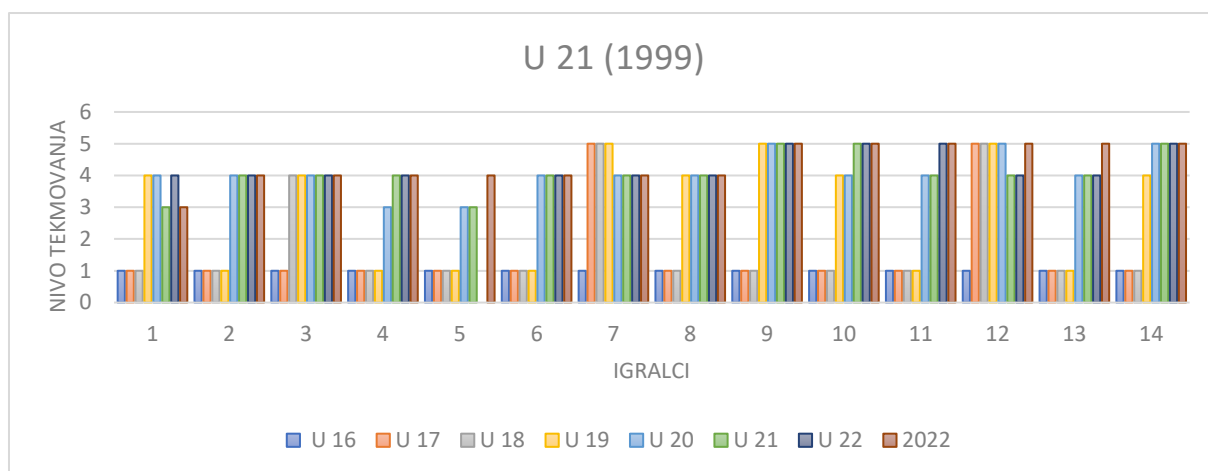
Na spodnjih grafih so prikazane ravni tekmovanja mladih reprezentantov (U-21) treh različnih letnikov rojstva od selekcije U-16 do U-19 v mladinskih selekcijah in v prvih treh letih članske selekcije, zadnji stolpec pa predstavlja nivo tekmovanja v tekmovalni sezoni 21/22.

Graf 25: Pot mladih reprezentantov letnika 1997

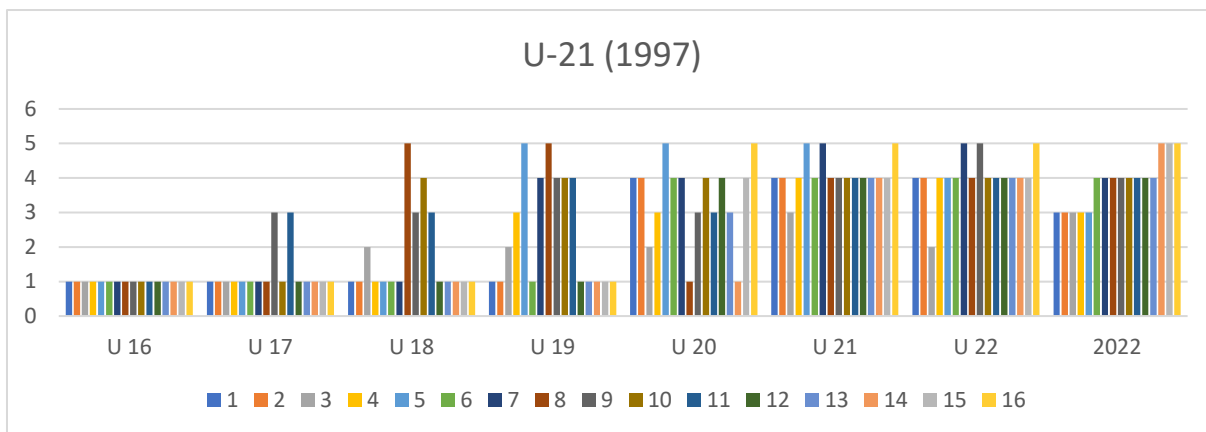
Graf 26: Pot mladih reprezentantov letnika 1998

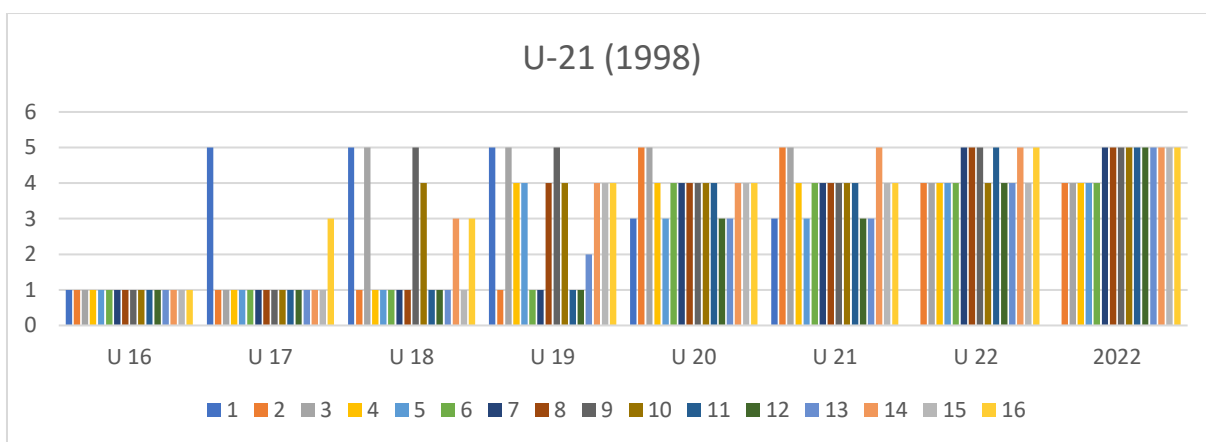
Graf 27: Pot mladih reprezentantov letnika 1999

Od 19 igralcev letnika 97, 98 in 99, ki so igrali za slovensko reprezentanco U 21 in trenutno igrajo v tujini, jih je 17 prešlo v tujino po vsaj dveh letih igranja v 1. SNL in samo dva igralca v tujini, ki sta preskočila 1. SNL. En je šel v tujino iz vrst mladinske šole drugi pa neposredno po zaključenem mladinskem stažu.

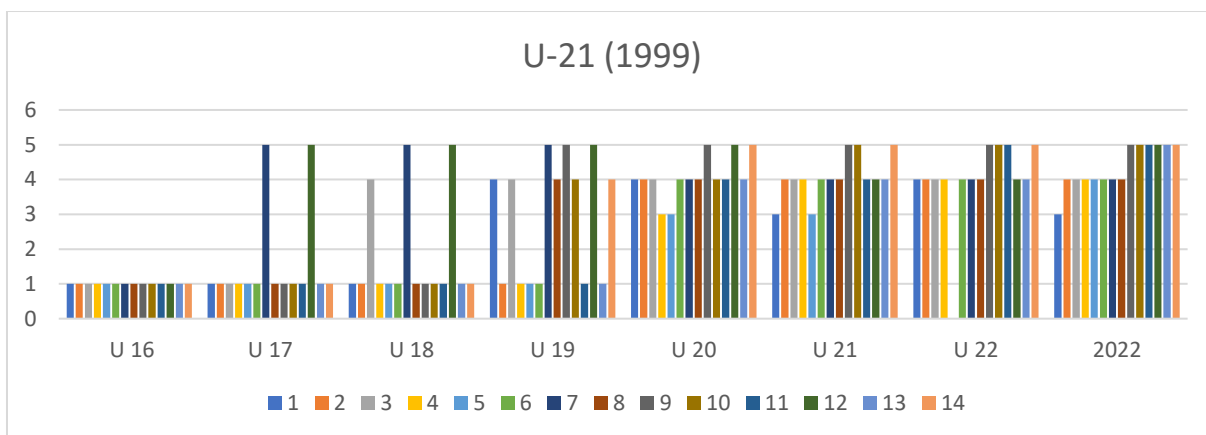
Zanimiva je ugotovitev, da od 8 igralcev, ki so igrali za reprezentanco U-21 in so odšli v tujino iz mladinskih selekcij, v tekočem tekmovalnem letu samo trije igrajo v tujini. Pa še to sta se dva igralca od teh treh iz tujine vrnila nazaj v 1. SNL, odigrala dve leti v Sloveniji in se nato ponovno prodala v tujino. Od osmih torej en igralec igra v tujini od mladinskega staža naprej, trije so se vrnili v tujino, štirje igralci igrajo 1. SNL, en igralec igra 2. SNL, en igralec pa je prenehal z aktivnim igranjem nogometa. Od igralcev, ki so se v tujino odpravili po dokazovanju v 1. SNL (velika večina 2 leti), pa jih od devetnajstih sedemnajst še zmeraj igra v tujini, 2 pa igrata v 1. SNL.

Graf 28: Pregled poti mladih reprezentantov letnika 1997 skozi starostne kategorije

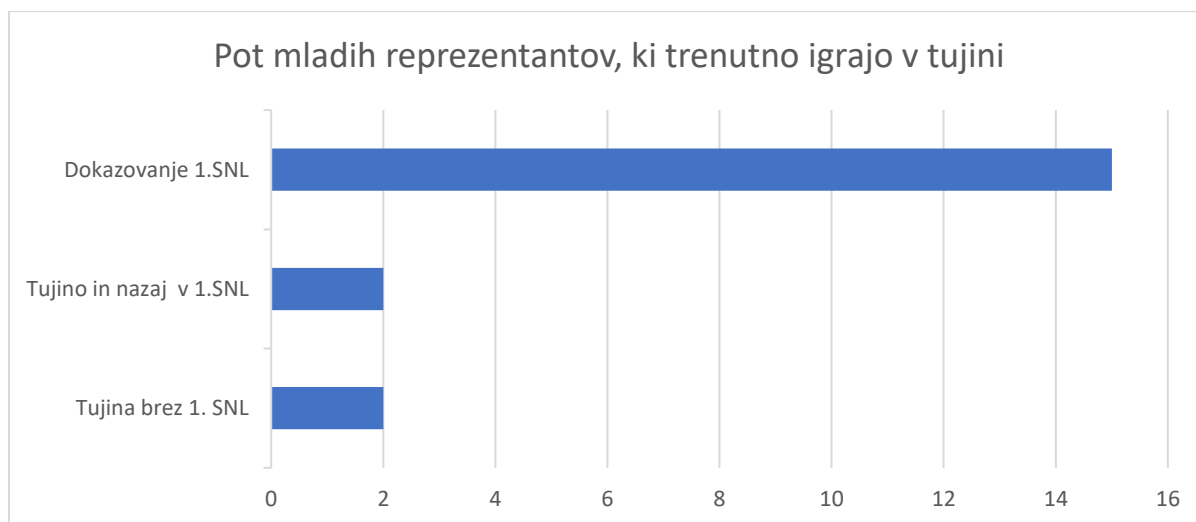
Graf 29: Pregled poti mladih reprezentantov letnika 1998 skozi starostne kategorije

Graf 30: Pregled poti mladih reprezentantov letnika 1999 skozi starostne kategorije

5.7.1. Pot mladih reprezentantov do tujine

Če pogledamo nogometno pot mladih reprezentantov, ki so zastopali barve slovenske reprezentance do 21 let, lahko ugotovimo, da si od 46 igralcev v treh letnikih (1997–1999) 19 igralcev kruh služi v boljših klubih v tujini. To so dejansko vsi igralci teh treh letnikov, ki trenutno igrajo v tujini. Zgornji graf nam prikazuje pot, po kateri so igralci prehajali v tujino, kjer so igrali v tekmovalni sezoni 21/22. Dejansko je od 19 igralcev, ki jih trenutno iz teh treh generacij mladih reprezentantov igra v tujini, 17 igralcev prešlo v tuje klube po dokazovanju v 1. SNL in samo dva sta takšna, ki sta preskočila 1.SNL in še danes igrata v tujini. Eden je odšel v tujino že iz mladinske šole, drugi pa neposredno po zaključku mladinskega staža. Od teh 17 igralcev so trije še sorazmerno mladi (U-17, U-18) že nastopili za člansko moštvo v 1. oz. 2. SNL. Dva od teh igralcev, pa sta odšla v tujino iz vrst mladinskih nogometnih šol, se vrnila v 1. SNL in se nato nazaj prodala v tujino.

Polovica teh je prve izkušnje s 1. SNL dobila v zadnjem letu mladinskega staža, druga polovica pa neposredno po zaključku igranja v mladinski šoli. Pri igralcih, ki so nastopali za mlado reprezentanco, ni opaziti nekakšnega sodelovanja in kaljenja igralcev v 2. SNL, z izjemo dveh vratarjev, ki sta pred nastopanjem v 1. SNL nabirala izkušnje v 2.SNL in dveh igralcev, ki sta nastopala v drugi ligo za »matični« klub in se nato z njim uvrstila v prvo ligo, iz prve lige pa se

potem podala v tujino. Enemu od teh dveh je celo uspelo z istim klubom preplezati letvico iz 3. v 2., nato v 1. ligo in se nato prodati v tujino.

Presenetljiva je ugotovitev, da se dejansko noben igralec mladinske reprezentance do 21 let ni kalil kakšno leto v 2. SNL, z izjemo igralcev, ki so z matičnim klubom nastopali v 2. ligi in se nato z njim uvrstili v 1. SNL.

5.7.2. Igranje v članski selekciji v mladinski kategoriji

Med sedmimi mladimi reprezentanti, ki so hitro v mladinski šoli zaigrali v članski selekciji (U-17 ali U-18) so trije že kot kadeti nastopili v 2. SNL. Eden od teh se je z matičnim klubom prebil v 1. SNL in je v tekmovalni sezoni 21/22 igral v tujini, druga dva pa igrata v prvi ligi.

Štirje igralci so v članski selekciji zaigrali kot prvo leto mladinci. Dva igrata trenutno v tujini, en v 1. SNL in en v 2. SNL. Eden od teh je obe leti mladinskega staža odigral v tretji ligi, a ni prišel dlje kot do druge lige. Igralec, ki je obe leti mladinskega staža nastopal v prvi ligi, še danes igra v prvi ligi, drugi, ki pa je kot kadet nastopal v drugi ligi in nato z ekipo kasneje napredoval v prvo ligo, tudi ni naredil prestopa v tujino.

19 igralcev od 46 mladih reprezentantov je igralo v mladinskih kategorijah za člansko moštvo. 8 igralcev od 19, ki so igrali v tekmovalni sezoni 21/22 v tujini, je v mladinskem nogometu igralo člansko ligo. 7 jih je igralo 1.SNL, en igralec pa 3.SNL., vsi pa v matičnih klubih. Iz navedenega je razvidno, da zgodnje igranje v članski selekciji ni zanesljiv pokazatelj »uspešnosti«, saj je le slaba polovica mladih reprezentantov, ki trenutno igrajo v tujini zaigrala v članskem moštvu pred končanim mladinskim stažem. Podobno razmerje je med tistimi, ki so že zelo zgodaj kot kadeti zaigrali za člansko moštvo. Tukaj se kaže hitrost biološkega razvoja posameznika. Nekateri, ki se hitreje razvijejo zaradi svojih fizičnih sposobnosti, hitreje zaigrajo za člansko moštvo, a je prehiteno očitno lahko dvorezen meč v razvoju posameznika.

6. SUBJEKTIVNE UGOTOVITVE

Kot sem že v uvodu povedal, je dejavnikov uspešnosti ogromno. Napovedovanje, kdo bo uspešen in kdo ne, je sila nevhvaležno. Iz prakse je veliko primerov, ko so fantje na potencialni ravni imeli »vse« (antropometrijske mere in sestavo telesa, motorična učinkovitost, funkcionalne sposobnosti ...). Poenostavljeno bi rekli, imel je višino, hitrost, vzdržljivost, tehnično je bil zelo dobro podkovan ... Primer 1: bil je na pragu 1. italijanske lige in si delil slačilnico z največjimi asi svetovnega nogometa, dejansko del moštva na prvenstvenih tekmah. Očitno je na realizatorski (udejanjanje potenciala) in/ali mobilizatorski (motivacija in sistem vrednot) ravni bilo nekaj narobe, da se ta igralec kasneje ni uspel dokazati niti v 1. SNL. Teh primerov je med mladimi slovenskimi reprezentanti v zadnjih 20 letih, kolikor sem v mladinskem nogometu, bilo preveč. Obstajajo pa tudi drugačne zgodbe. Primer 2: fant, za nogometaša povprečne potencialne ravni, povprečnih funkcionalnih in motoričnih sposobnosti, ki pa je z vztrajnim delom, potrpežljivostjo zaigral v 2. SNL, se z matičnim klubom prebil v 1. SNL, kjer je sledil preskok na višjo raven in prestop v tujino, kjer zdaj igra na zavidljivi ravni in ima dva nastopa za A reprezentanco. Očitno je na realizatorski in mobilizatorski ravni bil zelo močan. Tudi teh primerov je v zadnjih letih, ko sem deloval tudi kot pomočnik v 1. SNL, bilo opaziti kar nekaj.

Ta dva primera sta tudi pokazatelja primernosti poti. Raziskava je pokazala, da fantje, ki so kot zelo mladi odšli v tujino, ne igrajo kasneje v tujini in marsikateri tudi ne v 1. SNL. Igralci, ki pa trenutno igrajo uspešno v tujini, so se v tujino odpravili v absolutni večini po tem, ko so se dve leti gradili oz. dokazovali v 1. SNL.

Dejstvo je, da prenizka potencialna raven še ob tako močni realizatorski in mobilizatorski ravni ne more prinesiti vrhunskosti, kot obratno, zelo visoka potencialna raven nogometaša ob skromnih realizatorskih in mobilizatorskih sposobnostih tudi ne. Za uspešnost je potrebna celotna izdelana osebnost. Sam sem celo mnenja, da je lažje nadomestiti manjši primanjkljaj na potencialni ravni z dobro realizatorsko in mobilizatorsko sposobnostjo.

7. VLOGA TRENERJEV IN POMEN INDIVIDUALNEGA DELA Z MLADIMI NADARJENIMI IGRALCI

V praksi je med trenerji, ki delajo z mladimi, velikokrat govora o »dobrih« nogometaših. V zgodnji in pozni šolski dobi se ti zaključki velikokrat vlečejo na osnovi sposobnosti nogometaša na potencialni ravni, na primer, da je tehnično dober in hiter. Velikokrat se dela prehitra selekcija na osnovi potencialne ravni v škodo igralcev, ki v predpubertetni in pubertetni dobi naredijo velik napredek in pridejo do izraza na realizatorski in mobilizatorski ravni. Zaradi nestrokovnega dela veliko fantov odpade tudi zaradi poznega fizičnega razvoja. En primer iz prakse je, ko je bil fant zaradi poznega fizičnega razvoja po starostni selekciji U-15 odslovljen iz kluba 1.SKL in si je zaradi ljubezni do nogometa poiskal nižje rangiran klub v 1. SKL, kjer prav tako ni mogel igrati, a je lahko treniral. Kot drugo leto kadet je njegov fizični razvoj toliko napredoval, da je začel dobivati priložnosti. V mladinski ekipi je postal nosilec ekipe, danes ima igralec v svoji statistiki 15 nastopov za A reprezentanco in zavidljivo kariero v tujini.

Seveda je potrebna selekcija, saj ne moremo vseh igralcev pripeljati do mladincev v 1. SML, a je potrebna strokovnost. Zakaj rečemo, da je potrebno imeti v mlajših kategorijah »najboljše trenerje«? Zato ker morajo imeti veliko širino strokovnega znanja, poznati razvojne stopnje otrok in morajo biti pedagogi. Za uspehe v vrhunskem športu je sestavljen tim, kjer vsak del tima poskrbi za strokovnost na svojem področju, kvaliteta glavnega trenerja pa je da zna voditi strokovni tim in ekipo. Ne prvega in ne drugega ne more opravljati vsak. Zato je predvsem vloga vodje nogometne šole, da v šoli zagotovi trenerje pedagoge, ki delujejo znotraj mladinske šole kot eno. Da si trenerji med seboj pomagajo in imajo vsi vpogled v več selekcij, kjer je potem več znanja in več mnenj usmerja strokovno delo in selekcijo. Zelo pomemben je strokovni tim. Za uspešno vključevanje mladih v člansko selekcijo, kjer je kvalitetni preskok največji, pa je potrebno sodelovanje strokovnega kadra mladinske in članske selekcije, športnega direktorja in vodje nogometne šole. Vsi deležniki morajo narediti seznam igralcev in načrt vključevanja mladih igralcev v člansko moštvo. Na tem nivoju morata biti do neke mere usklajena tudi ciklizacija in strokovno delo med mladinsko ekipo in članskim moštvom, da se mladinski igralci čim lažje vključijo v člansko selekcijo.

Velik pomen pri razvoju igralca ima individualno delo. Individualno delo pa ni samo tehnika in individualna taktika, kot ga po mojem mnenju največkrat razumemo v nogometnih šolah. Individualno delo je delo na vseh ravneh, tako na potencialni kot na realizatorski in mobilizatorski – seveda ob prepoznavanju talenta in pomanjkljivosti posameznika v posameznem razvojnem obdobju. Nekateri klubi so tako že začeli uvajati individualne treninge s psihologi v nogometnih šolah. Nogometne šole oz. klubi morajo stremeti k izgradnji celovite osebnosti, ki se bo sposobna kosati s preprekami in pastmi vrhunškega športa.

8. PREDLOGI, USMERITVE

Postopnost in usmerjanje mladih pri vključevanju v članski nogomet je bistvenega pomena. Zato je tukaj tako pomembna strokovnost in širok strokovni tim od športnega direktorja, vodje nogometne šole, članskega in mladinskega strokovnega tima. Odločitev in vpoklic mladega igralca v člansko ekipo ne more biti samostojna odločitev članskega trenerja, saj je ta ocena lahko zelo subjektivna. Razlika je ali se igralca pokliče z namenom, da zapolni vrzel na treningu, ali zato, ker je tako dober, da lahko konkurira za člansko moštvo. Takšen igralec potrebuje posebno pozornost in strokovnost, saj ne poznam igralca, na katerega ne bi vplival prvi odhod na članski trening. Ti igralci so kasneje velikokrat bolj motivirani za članski trening kot mladinske tekme in velikokrat izgubijo tla pod nogami. Da bo vpoklic članskega trenerja na igralce imel posledice, moramo pričakovati, in igralcu ob tem nuditi podporo in mu dati realno oceno, kaj se od njega kje pričakuje. Igralec mora imeti realno oceno svojih sposobnosti, se zavedati svojih pomanjkljivosti in s strokovnim timom svoje sposobnosti dvigovati na višji nivo.

Tujina? Kot je dejal priznani športni psiholog Matej Tušak, se v tujini ne cedita le med in mleko. Neredko gre za življenjsko priložnost, ki je niti starši, kaj šele nadarjeni najstniki, ne želijo zamuditi. Zelo pomembni dejavniki so okolje in razmere, kam najstnika pošljemo in ne finančna vzpodbuda. Pravilna vzgoja in priprave na neprijetnosti v življenju se začnejo veliko prej kot na dan odhoda v tujino. Vpliv selitve na osebni razvoj najstnika je zelo velik, ko doma pusti krog ljudi, ki jim zaupa, neredko tudi starše. Če najstnik iz okolja z avtoritativno vzgojo pride nekam, kjer ni pod nadzorom, se lahko, če ni dosegel določene stopnje zrelosti in odgovornosti, zgodi marsikaj. Nenadoma lahko namreč razpolaga z denarnimi vsotami, ki so mu bile doma še nepredstavljive, morda ima med treningi preveč prostega časa, pade v slabo družbo ali ima druge težave. Trener je velikokrat avtoriteta, ki se ji redkokateri igralec lahko odpre, psihologov pa marsikje nimajo na voljo. Ko postaneš popoln profesionalec, je šola navadno zadnja stvar, na katero še misliš. Posledice so lahko hude! Pomembno je, da otrokom že prej privzgojimo delovne navade, občutek odgovornosti in zdrav odnos do denarja. Mladostnika je potrebno pripraviti na to, da za rezultat ni jamstva. Razvoj delavnosti se pri otroku razvije do pubertete. Pred življenjskimi prelomnicami je treba preveriti, ali otrok to nalogo sploh zmore. Otroka moramo postopno pripravljati na stres. Ne moremo ga kar vreči v bazen, pa ... Najstnik mora biti izjemno zrel, da gre lahko sam v tujino.

Eden od ciljev strategije NZS do leta 2025 je tudi izboljšati kakovost slovenskih nogometnih lig. V praksi opažam, da prihaja do paradoksa. Po eni strani namreč želimo vključiti čim več naših nogometašev, po drugi strani pa v klube 1. in 2. SNL prestopajo drugorazredni hrvaški igralci. Vse to tiči v razlogu, da bi dosegali »absolutno kakovost«, a se to žal kaže v ne vključevanju naših igralcev v aktivno igro.

Tako sami zaviramo razvoj slovenskih mladih igralcev. Kakšno vlogo ima torej pri tem strategija NZS, da s pravilniki ne more omogočiti ustreznega razvoja našim nogometašem?

Bomo peljali razvoj v smeri, da siromašimo obrobne regije, na primer Dolenjsko? Bodo tam poskušali zagotavljati nivo tekmovanja z mladimi igralci s Hrvaške? Bodo klubi umetno ohranjali prvoligaške statuse v mladinskih kategorijah s tem, da se »bogatijo« z igralci iz tujine? Takšen klub pa bo izpodrinil iz lige klub iz obrobne regije, ki se trudi z lokalnim kadrom, a je osiromašen s strani večjih klubov, ki so mu pobrali igralce.

Če stremimo h kakovosti, je dejstvo, da moramo zagotoviti koncentracijo kvalitetnih igralcev. Stremeti bi morali h koncentraciji igralcev po regijah. Nogometna zveza mora razmišljati o tem, kako bodo imeli mladi igralci iz vseh regij možnost dostopa do najvišje ravni strokovnosti in tekmovalnosti. Siromašenje obrobnih regij s strani centralizacije za NZS ne more biti sprejemljivo. Ne sme se zgoditi, da Prekmurje, Gorenjska, Dolenjska, Primorska, Koroška ostanejo brez najvišje možne ravni tekmovanj v mladinskih kategorijah. Iz prakse je razvidno, da klubi iz centralne Slovenije segajo po igralcih vse od Dolenjske, Gorenjske, Primorske. Če bo šlo tako naprej, bomo imeli tekmovanje najvišje stopnje samo še v Ljubljanski kotlini, ki je najbogatejša s kakšno izjemo. Koliko talenta se bo s tem zavrnilo v obrobnih regijah?

Zavedam se težavnosti organizacije najprimernejšega modela. Menim pa, da sedanji model prav gotovo mladih slovenskih nogometašev ne vodi po pravi poti razvoja. Najbogatejši klubi, predvsem s finančnimi pogoji, zgrabijo namreč najboljše igralce iz vse Slovenije v svoje sredine, s čimer se izgubi ogromno talentov v najmočnejših regijah. Le-tem pa zapirajo pot igralci, ki so prej dozoreli in iz drugih regij prešli v bogatejše klube, hkrati pa šibkejšim regijam odvzeli kvaliteto, ki bi omogočila boljši razvoj igralcem iz šibkejših regij. Tukaj ne želim govoriti o privilegiranih položajih določenih klubov, a bi predvsem nogometna zveza lahko z zahtevami, kot so pogoji v klubih, obvezno organiziranost otroških nogometnih šol v vrtcih in šolah

posameznega kluba, pogojih za delo ... omogočila enakomerno razporeditev kvalitete dela na vso državo.

Kaj nam pomaga, če klub v svoje vrste s finančnimi sredstvi zvabi v klub mladega igralca, analiza pa nam pokaže, da v treh generacijah ta klub nima kasneje igralcev ne v tujini in ne v 1. SNL? Kje so ti igralci, ki so skozi mladinske selekcije ustvarjali izvrstne rezultate, v članskih selekcijah pa jih ni »nikjer«? Tukaj nekaj ni v redu.

Mogoče bi bilo potrebno razmisliti o sistemu tekmovanja, ki bo ohranjal prvoligaške ekipe v starostnih kategorijah U-15, U-17 v regijah, nekakšen napol zaprt sistem tekmovanja, ki bo prinesel tudi kvaliteten strokovni razvoj tekmovanja. S tem, ko se pol lige bori za obstanek v ligi, se prav gotovo ruši kvaliteta dela, saj je vse usmerjeno zgolj v rezultat. Ustvarijo se nosilci tekmovanja po regijah, npr. v Prekmurju je NK Mura nosilec strokovnega razvoja. NZS pomaga pri razvoju pogojev dela strokovnem kadru, ki se mora redno večkrat letno udeleževati strokovnih izpopolnjevanj na NZS ... Inštruktorska služba, ki je v zadnjih letih izjemno napredovala, je izdelala odličen strokovni program in dela v podporo trenerjem za delo v mlajših selekcijah ter redno nadzira strokovni model dela v teh klubih od najmanjših selekcij naprej. Seveda lahko nosilec regijske dejavnosti izgubi položaj nosilca, če na primer v dveh letih izrazito zaostaja za smernicami, ne izboljšuje infrastrukturnih pogojev v skladu s smernicami NZS, ne sledi strokovnim navodilom inštruktorske službe, zamenja pa ga klub iz regije, ki kaže večji napredek v organizaciji, strokovnost ...

9. ZAKLJUČEK

Pregled nogometne poti treh letnikov nogometašev skozi mladinsko nogometno šolo in vsaj štiri leta članskega nogometa je pokazal, da je najuspešnejša pot tista, ko si igralci skozi mladinsko šolo 1. slovenske nogometne lige izborijo nastopanje v 1. slovenski nogometni ligi, se tam dokažejo in šele nato podajo v tujino po existenco. Polovica nogometašev, ki iz teh treh letnikov nastopa v tujini, jih je v 1. slovenski nogometni ligi zaigralo v času mladinske selekcije, druga polovica pa, ko so že bili člani. Vsi rezultati nam kažejo na strpnost, postopnost in vztrajnost skozi 1. slovensko mladinsko ligo in nato preko 1. slovenske nogometne lige do odhoda v tujino. Odhodi iz vrst mladinskih nogometnih šol v tuje nogometne šole se kažejo za zelo tvegan in neuspešen korak na nogometni poti. Kaljenje nogometašev v 2. slovenski nogometni ligi pa je produktivno le v klubih, ki so se nato uvrstili v 1. SNL, tako ne gre prehitovati s prestopi iz 1. mladinske lige v 3. ali 2. člansko ligo. Hitro igranje v času mladincev v nižjih članskih ligah se je izkazalo za pozitivno le v primeru vratarjev. Zelo redki so primeri, ko klub igralca pošlje na kaljenje v 2. ligo in se ta nato vrne v matični klub v 1. ligo.

V večini primerov iz rezultatsko uspešnejših klubov v 1. slovenski mladinski »ligi prihaja več igralcev, ki zaigrajo v tujini, 1. in 2. slovenski nogometni ligi. Imamo pa primere, ko je bil klub rezultatsko zelo uspešen v mladinskih selekcijah, a izplena igralcev, ki bi igrali v tujini, 1. ali 2. slovenski nogometni ligi, ni bilo. Nasprotno pa imamo za primer klub, ki je v vseh treh letnikih v mladinski konkurenci bil v spodnji polovici lestvice, a je med najuspešnejšimi klubi po igralcih v tujini in 1. ter 2. nogometni ligi. Iz navedenega lahko sklepamo, da ni rezultat tisti, ki zmeraj odraža kvaliteto, ampak je precej pomembnejša pot do »rezultata«.

10. VIRI

- Podatke o igralcih sem dobival iz spletnih strani <https://www.nzs.si/> in <https://www.transfermarkt.com/>
- Elsner B., Verdenik Z., Elsner B. ml. in Pocrnjič M., (2005). Trener C (študijsko gradivo za interno uporabo) (7. ponatis). Ljubljana: Nogometna zveza Slovenije.
- Verdenik Z., Pocrnjič M. in Elsner B. (1997). Trener B (študijsko gradivo za interno uporabo). Ljubljana: Nogometna zveza Slovenije.
- Zupan B., Jaklič M. (2016). Razvojna pot nogometaša (strokovni priročnik nogometne zveze Slovenije). Ljubljana: Nogometna zveza Slovenije.
- Strategija za razvoj slovenskega nogometa 2025. Nogometna zveza Slovenije. Pridobljeno september 2022 s spletne strani https://www.nzs.si/NZS/Predstavitev_NZS/Strategija_2025
- Verdenik, Z. (2010). Metodika učenja igre v napadu. Letni seminar ZNTS. Ljubljana.
- Kotnik Bogdan (2009). Dejavniki uspeha slovenskih vrhunskih športnikov na velikem tekmovanju. Ljubljana: Fakulteta za šport. Pridobljeno iz spletne strani <https://www.fsp.uni-lj.si/COBISS/Dr/Doktorat22M00216KotnikBogdan.pdf>
- Komaj iz pleníc, pa že v tujino. FINANCE. Pridobljeno 25. 09. 2022 s spletne strani <https://www.finance.si/8329242/Komaj-iz-plenic-pa-ze-v-tujino>.